

Sveriges största tidning om droger och nykterhet

accent

Nº2 2020

En tidning från
IOGT-NTO

44

nya IOGT-NTO-
föreningar

Tema

Så har ungas
drickande minskat

Myanmar

Ojämn kamp
mot alkoholen

EU:s cancerplan

Var med och
påverka!

Jakten

på narkotika är deras jobb

Väx med bildning!

Bildning och kunskap skapas i mötet mellan olika erfarenheter, mellan det bekanta och obekanta. Inom IOGT-NTO ser vi människan som en social varelse som behöver mötet och samspillet med andra för att utvecklas och lära nytt. Vi har en stark folkbildningstradition där människor kan växa och utvecklas tack vare möten. Bildningsmöjligheter bjuds även från våra två folkhögskolor som ägs och drivs av IOGT-NTO. Folkhögskolemiljön utgör en unik frizon, där friheten från alkohol och andra droger är naturlig och självklar.

TOLLARE FOLKHÖGSKOLA

TOLLARE IOGT-NTO:S FOLKHÖGSKOLA Tollare folkhögskola ligger i herrgårdsmiljö en mil öster om Stockholm. Kommunikationerna är goda och det är nära till teatrar, museer, idrottsarenor, utställningar, biografier med mera. Runt huvudbyggnaden ner mot Skurusundet ligger matsal, gymnastikhall, fotbollsplan, kätgelbana och tillitsbana. Folkhögskolan är en internatskola med läsårslånga kurser för cirka 120 elever. Dessutom finns plats för distanskurser, korta kurser och konferenser.

MI och coaching med KBT-inriktning höst 2020 – halvfart

Arbetar du med ungdomar, professionellt eller på din fritid? Vill du utveckla dina arbetsmetoder? På kursen får du lära dig hur du på ett professionellt sätt kan stötta och stimulera unga att förändra sitt beteende. Du får lära dig stötta andra i att sätta upp mål i sina liv, att aktivt och metodiskt arbeta mot dessa. Du kommer också få grundläggande kunskaper kring beteden och varför vi gör som vi gör. Sista ansökningsdag 1 maj 2020. För mer information och anmälan: www.tollare.org

SENARELAGD
– med start 13/11

Utbildning för IOGT-NTO:s nya distriktsstyrelser med start 15 maj

Alla ledamöter i IOGT-NTO:s distriktsstyrelser erbjuds möjligheten att gå denna utbildning som arrangeras av Tollare folkhögskola och IOGT-NTO. Utbildningen syftar till att ge distriktens styrelser goda kunskaper om hur man bedriver ett strategiskt styrelsearbete. För mer information och anmälan: www.iogt.se/event/utbildning-for-nya-distriktsstyrelser/

IOGT-NTO:s Engagemangsfestival 25–28 juni

På Engagemangsfestivalen möts fest och ideologi i en kombination av musik, fest, seminarier och workshops. Ta med dig hela familjen och upplev allt som kommer att erbjudas. För mer information och anmälan: <http://bit.ly/engagemangsfestival>

Verksamhetsforum 6–8 november

Verksamhetsforum är en mötesplats för medlemmar som vill bli inspirerade till nya aktiviteter, få mer kunskap och lära känna fler i rörelsen. Anteckna datumen i din kalender!

Innehåll #2 2020

Illustration: Malva Furst

20

Tema: Läs om ungas minskande drickande.

Foto: Patrik Lundin

10 Christer Hofström och hans hund Atlas arbetar tillsammans med att leta upp undagömd narkotika, och utbildar också andra mattar, hussar och hundar.

”När familjen splittras känner många romska kvinnor att de inte har något mer kvar att förlora.”

Nina Lundberg, romsk brobyggare. **Sid 44**

Foto: Jens Wingren

32 Alkoholkonsumtionen i Myanmar ökar. Genom IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete öppnas vägar mot nykterhet på platser som andra inte når.

Ledare

4 **Låt inte** Krösa-Maja regera.

Politik

6 **Så kan du** påverka EU:s cancerplan.

8 **Regeringen agerar** mot vinhandeln på nätet.

Forskning

16 **New York** Hbtq-ungdomar extra sårbara för alkohol.

18 **Eva Ekeröth:** Unga har en annan syn på alkohol.

19 **Forskaren Stina Ingesson** tar fram verktyg som mäter kontrollförlust vid alkoholkonsumtion.

I rörelse

38 **Viveca Aldebert:** Vi måste våga prata om arvodering av förtroendevalda.

39 **Medlemmen Alvar Eriksson** lämnar ordförandeposten efter sju decennier.

40 **Hallå Anna Eriksson**, ny rektor för IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare.

40 **Mohamad Hmidan** satsar på filmskapande för unga i föreningen Starka vingar.

42 **Blå linjen** bjuder in till demokratifika inför årsmötet.

43 **Visol vill göra skillnad** Civilsamhällets insatser för ensamkommande är avgörande enligt Röda korsets rapport.

Reportage

10 **Christer Hofström**, narkotikahundförare med fokus på arbetsglädje.

20 **Tema:** Så mycket har ungas drickande minskat sedan 1970-talet.

30 **I fokus:** Alkoholens skador på foster och spädbarn.

32 **Myanmar** Ojämn kamp för rättigheter.

44 **Nina Lundberg**, romsk brobyggare om ökad självmedicinering bland romska kvinnor.

Ordföranden

48 **Johnny Mostacero:** Det är i krisen vi prövas.

Dagsaktuella nyheter
hittar du på
[accentmagasin.se](https://www.accentmagasin.se)

Låt inte Krösa-Maja regera

M inns du Krösa-Maja, gumman i Astrid Lindgrens böcker om Emil i Lönneberga? Så fort benen bar henne sprang hon mellan de småländska gårdarna med det senaste skvallret, utbroderat med detaljrika överdrifter och rena fantasier, pepprat med skrock och vidskepelse. "Skräm inte barnen", manade Emils mamma henne. "Jo, gör det!" sa en storögd Emil, kittlad av de hemskaste historier om farliga sagoväsen, om olyckor och död. Men räddast av alla var förstås Krösa-Maja själv.

Dagens Krösa-Major har hittat till sociala medier, där de i hetsiga ordalag för lösa rykten och obekräftade uppgifter vidare. Coronaviruset utgör en fysisk smittrisk, men Krösa-Majorna står för en mental smittspridning, som är nog så farlig. I många fall drivs de av sin egen rädsla, en rädsla som smittar andra med dåligt psykiskt immunförsvar – de som redan är rädda, ensamma eller på andra sätt i en utsatt situation. Att känna oro är befogat, men vi är inte hjälpta av okontrollerad rädsla, den gynnar bara de krafter som ser sig ha något att vinna på ett samhälle i kaos.

Att ställa kritiska frågor och debattera grundat på fakta och erfarenhet är däremot nödvändigt. Det är en grundbult i en demokrati med yttrandefrihet. Vi behöver nu analysera fakta, organisera oss och genomföra åtgärder med ett starkt och brett demokratiskt stöd. Nykterhetsrörelsen har sedan 1800-talet varit en viktig kraft i att skapa ett demokratiskt Sverige. Här finns starka traditioner att bygga vidare på, förmåga att organisera, och drivkraft att försvara och fortsätta att utveckla ett mänskligt samhälle.

"Coronaviruset utgör en fysisk smittrisk, men Krösa-Majorna står för en mental smittspridning."

Ulrica Ambjörn
chefredaktör

Ulrica väljer

Tummen upp
för IOGT-NTO-föreningen

Blå linjen i Solna/Sundbyberg som bjöd in till demokratiska inför föreningens årsmöte – på temat hur man påverkar bäst.

Tummen upp
för alla er som på olika sätt

hjälpas medmänniskor som tillhör riskgrupperna och som fått problem att klara vardagen på grund av coronaviruset.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning: 6 april
Nästa nummer: 18 juni

Ulrica Ambjörn

Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51
ulrica.ambjorn@iogt.se

Eva Ekeröth

Reporter
073-372 62 50
eva.ekeroth@iogt.se

Jens Wingren

Reporter
073-372 62 53
jens.wingren@iogt.se

Layout och produktion

Spektra

Omslag

Foto: Patrik Lundin

Bildbehandling

Fernando Medina/Spektra

Adress Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Mejl accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se

IOGT-NTO:s förbundskansli

Tel: 08-672 60 00, Besöksadress:
Gammelgårdsvägen 38, Stora
Essingen, Stockholm, www.iogt.se

Annonsbokning accent@iogt.se

Tryck Stibo, Katrineholm.

Obeställt material Tidsningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder, samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidsningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

ISSN 0345-0406.

Medlem i Sveriges Tidskrifter.

Adressändring

medlemsservice@iogt.se
08-672 60 38

Prenumeration

08-672 60 38
prenumeration@iogt.se
295 kr/år

**SVERIGES
TIDSKRIFTER**

Trycksak
5041 0004

"Satsa på narkotikakampanj"

 Jag har sedan en tid haft en idé som jag tycker att man absolut måste prova! På 70-talet hade vi "Spola kröken"-kampanjen och på 90-talet hade vi den framgångsrika satsningen mot rökning kallad "A Non Smoking Generation". Varför inte prova samma taktik mot knarket? Vi har ju nu en medveten generation "Greta" som aktivt demonstrerar för klimat och planet, för mänskliga rättigheter, för djurens rätt att leva, och för utrotningshotade arter.

Foto: Eva Ekeröth

Alkoholstör – en uppmärksammat IOGT-NTO-kampanj.

Men i stället för att bara komma med hälsoargument, typ "Du blir dum i huvudet av droger", borde man ta fasta på kopplingen med kriminaliteten, hur drogförsäljningen göder

de kriminella och skapar destruktiva gäng. Varför inte trycka upp banderoller med slogans som "A No to Drug Generation!" eller T-shirts med budskap.

Ann Widung

"Önskar fler insändare"

 Jag tycker om innehåll i Accent nummer 1/2020, men saknar debatt, insändare, alla divergerande åsikter som måste inkomma till redaktionen. Saknar också kultursidan.
Elisabeth Ericsson

SVAR: Tyvärr kom det inte in någon insändare till nummer 1. Men välkomna att skriva till kommande utgåvor! Med färre utgåvor i år valde vi att avstå den fasta kultursidan, men det finns fortfarande

utrymme för artiklar med kulturvinkel – inte minst på accentmagasin.se på webben. Där finns många artiklar som inte ryms i papperstidningen.

Ulrica Ambjörn
 chefredaktör

"Vad är skillnaden?"

 I nr 1 av Accent fanns en intervju med generalsekreteraren Kim Reenaas och en krönika skriven av förbundsordförande Johnny Mostacero. Vad är skillnaden mellan dessa två funktionärer?
Olle Antonsson

SVAR: Förbundsordföranden väljs av ombuden på kongressen (organisationens högsta beslutande organ) för att leda förbundet fram till nästa kongress. Förbundsordförande är den högsta förtroendevalda posten i IOGT-NTO. I IOGT-NTO är förbundsordföranden heltidsarvoderad.

Generalsekreteraren är förbundets högsta anställda tjänsteman och är chef för förbundets anställda. Hon leder kansliets arbete med att omsätta kongressens och förbundsstyrelsens beslut i den dagliga verksamheten.

Ulrica Ambjörn
 chefredaktör

Ur flödet

"Jag blir rasande! Alkohol hör inte hemma på idrottsarenor."

Foto: Stortinget

Stortingsrepresentanten Jorunn Lossius

om det norska fotbollförbundets beslut att tillåta alkoholserving på norska fotbollsarenor. Källa: NTB.

 Behövde vi helt plötsligt avveckla monopolet också på grund av pandemin. Det var oväntat.

Morgan Öberg kommenterar ett debattinlägg på DN.se som vill att restauranger ska få sälja alkohol till till dem som köper hämtmat.

Mest läst på webben 2019

- 1 **Ellen Bergström: Mina alkoholproblem ifrågasätts**
- 2 **Cannabis på danskt recept**
- 3 **Rebecka Åhlund: Trodde aldrig jag skulle kunna sluta**
- 4 **Företagen som får föra in cannabis i Sverige**
- 5 **Förskrivningen av cannabispreparat ökar**

"Sminka dig, sluta gnäll", så lyder uppmaningen – som väckt mycket upprördhet – i en onlinekampanj från den Malaysiska jämställdhetsmyndigheten. Den riktar sig till kvinnor i karantän som uppmanas att "glädja sina makar."

Aktuellt om covid 19!

Håll dig uppdaterad om hur coronaviruset påverkar IOGT-NTO-rörelsen, och de frågor förbunden driver.
<https://accentmagasin.se/tema/covid-19/>

Påverka EU:s cancerplan

Nu kan du som EU-medborgare vara med och tycka till om EU:s cancerplan. IOGT-NTO uppmanar alla att delta och trycka på alkoholens roll.

TEXT Eva Ekeröth

Cancer EU-kommissionen arbetar på en plan för att minska antalet sjukdomsfall i cancer. Tillsammans med hjärt-kärl-sjukdomar, lungsjukdomar och diabetes hör cancer till de sjukdomar som påverkar människors hälsa och välmående allra mest. Många cancerformer går att förebygga. Trots det dör över en halv miljon EU-medborgare av cancer varje år och upp mot 80 procent av hälsovårdens kostnader går åt till att behandla dem.

IOGT-NTO har lämnat sina synpunkter på EU:s cancerplan. Där uppmanas kommissionen att lyssna på Världshälsoorganisationen, WHO, och främst använda preventiva åtgärder på befolkningsnivå för att förebygga cancer.

”Det är ett fantastiskt tillfälle att påverka så att alkoholens roll inte tappas bort.”

Kalle Dramstad, politisk sekreterare IOGT-NTO

Redan tidigare har IOGT-NTO och drygt 30 andra organisationer gjort ett gemensamt uttalande för att inte det förebyggande arbetet ska tappas bort i planen.

– Det finns en risk att prevention får stå tillbaka till förmån för andra, mindre politiskt kontroversiella, åtgärder som nya behandlingsformer eller läkemedel. De är väldigt viktiga, men vi får inte glömma att det allra bästa och billigaste faktiskt är att förbygga cancer, säger Kalle Dramstad, politisk sekreterare i EU-frågor på IOGT-NTO.

Nu kan privatpersoner också vara med och tycka till. EU-kommissionen anordnar ett öppet samråd om cancerplanen.

– Det är ett fantastiskt tillfälle att försöka påverka så att alkoholens roll för cancer inte tappas bort i planen, säger Kalle Dramstad.

Alla behöver bidra menar han.

– Alkoholindustrins aktörer agerar för att stoppa att åtgärder som minskar tillgången kommer med i planen. Det är de som syns och hörs mest. Kommissionen behöver därför känna att det finns ett stöd bland medborgarna för att vidta åtgärder för att begränsa alkohol och alkoholreklam.

Senast EU-kommissionen anordnade ett samråd om alkoholfrågor var 2015. Då handlade det om alkoholreklam på tv och internet.

– Det syntes, och syns fortfarande, i kommissionens dokument att så många svarade. Det är väldigt viktigt att visa att det finns ett aktivt stöd, säger Kalle Dramstad.

Samrådet pågår till den 7 maj.

➕ På IOGT-NTO:s hemsida finns en länk till enkäten, samt instruktioner: www.iogt.se/vad-vi-gor/alkoholpolitik/eu-politik/lathund/

IOGT-NTO

► uppmanar EU-kommissionen att prioritera preventiva åtgärder på befolkningsnivå för att förebygga cancer.

► anser att alkoholkonsumtionen måste minska och att beskattning är ett viktigt instrument för det, men att EU-regler försvårar nationell beskattning.

► saknar åtgärder mot marknadsföring och tillgänglighet. Där åtminstone marknadsföringen över nationsgränser styrs av EU-direktiv.

► önskar att EU gör något för att förbättra kunskapen om sambandet mellan alkohol och cancer, till exempel genom att avsätta medel för nationella kampanjer.

► påpekar att alkoholindustrin inte ska tillåtas medverka i processer för att minska tillgängligheten.

Kalle Dramstad

Foto: Ulrica Ambjörn

Hearing om ANDTS-strategi

IOGT-NTO Som Accent tidigare skrivit om har regeringen utlovat en ny ANDTS-strategi. För att inhämta synpunkter har Socialdepartementet bjudit in till fyra hearingar på olika teman. IOGT-NTO deltog i den första som hade tillgångsbegränsning som tema. Inbjudna var såväl civilsamhälles-organisationer som myndigheter.

Eva Ekeröth

Foto: iStockphoto

Foto: Ulrica Ambjörn

Amsterdam vill bromsa drogturism

Cannabis Stadens borgmästare är inte nöjd med cannabisturismen. Hon vill rensa upp i det så kallade red light-distriktet, ett populärt resmål för utländska turister som kommer till Amsterdam för stadens liberala cannabislagar. Borgmästaren vill även se färre försäljningsställen för cannabis och göra staden mindre attraktiv för drogturister rapporterar The Guardian.

Enligt en undersökning är 34 procent av de utländska turisterna tveksamma till att återvända till Amsterdam om de inte kan köpa cannabis i stadens coffee shops. 11 procent uppger att de definitivt inte skulle komma tillbaka, och 40 procent uppger att de inte skulle använda cannabis om det inte var tillåtet.

Jens Wingren

12,4 %

Så mycket minskade privatimporten av alkohol till Finland 2019. Importen av starksprit minskade med hela 27 procent. Källa: YLE.

Mindre reklam

Sociala medier Alkoholreklamen ökar på sociala medier, där regler saknas. Svårigheten att kontrollera vem reklamen når, liksom användningen av influerare gör att allt fler länder vill införa begränsningar skriver Wall Street Journal.

Eva Ekeröth

Foto: iStockphoto

Happy hour-stopp

Spanien Nu införs happy hour-förbud på turistöar som Ibiza och Mallorca. "Lokalbefolkningen är trött på fylleturismen", säger Maria Bergqvist, IOGT-NTO:s representant i nätverket Schyst resande. Lagändringarna berör inte hela ögruppen, utan tre platser där turistfyllet skapat störst problem: Playa de Palma, Magaluf och Sant Antoni de Portmany

Emelie Svensson

"För dyrt"

Varningstexter Livsmedelsverket i Australien och Nya Zeeland har föreslagit en ny varningstext för gravida på alkoholetiketter. Alkoholindustrin anser dock att det skulle bli alldeles för dyrt att designa om etiketterna. Samtidigt har Foundation for Alcohol Research and Education, FARE, påpekat att det bara tog en vecka att göra specialproducerade etiketter till Australiska fotbollsligans final. Det skriver The Sydney Morning Herald.

Emelie Svensson

Foto: Mattias Vepsä/Flickr/CC BY 2.0

Regeringen agerar mot vinhandel på nätet

Vinhandeln på nätet har ökat lavinartat. Från 41 försäljare 2010 till 117 försäljare i år. Nu vill regeringen sätta stopp.

Näthandel I en artikel i Dagens nyheter redovisas antalet näthandlare som riktar sig till svenskar, och hur försäljningen ökat sedan den blev laglig 2007. Flera företag rör sig i gråzonen för vad som är tillåtet, vilket fått Sveriges regering att reagera.

– Man ska inte agera som att man är ett systembolag när man inte är det, säger socialminister Lena Hallengren (S), till DN.

Enligt DN bereds frågan inom regeringskansliet och målet är att agera inom man-

datperioden. För det krävs dock en majoritet i riksdagen.

IOGT-NTO välkomnar nyheten.

– Sverige har ett alkoholmonopol som IOGT-NTO tror på och stöttar. Det finns en anledning till att alkoholen säljs av Systembolaget och det är att begränsa pris och tillgänglighet. Det är verktyg som påverkar folkhälsan, men även begränsar våldet i samhället, kommenterar IOGT-NTO:s förbundsordförande Johnny Mostacero.

Två av de största företagen, Winefinder och Vivino, har stämts av Systembolaget för otillåten marknadsföring, och för försäljning som Systembolaget menar är olaglig.

Ulrica Ambjörn

Ministrar missade rattfylleri

Trafiksäkerhet I februari hölls en global ministerkonferens om trafiksäkerhet i Stockholm. Trots att onyktra förare står för 25 procent av alla dödsfall i trafiken i EU nämns rattfylleri knappt i de dokument som konferensen resulterat i. Det

skriver Motorförarnas helnykterhetsförbund, (MHF), IOGT-NTO och Movendi International i ett gemensamt pressmeddelande.

Inför konferensen hade organisationerna uppmanat konferensen att ta med nykterhet som

en central fråga för trafiksäkerheten. De fick dock inget gehör för sin uppmaning.

– Ett stort och dyrbart misstag, hävdar Lars Olov Sjöström, trafiksäkerhetschef på MHF, i pressmeddelandet.

Eva Ekeröth

Foto: iStockphoto

Alkoholstopp i Bryssel och Tallin

Alkohol Efter otaliga klagomål valde Bryssels kommunfullmäktige nyligen att godkänna ett alkoholförbud i en central zon för fotgängare, rapporterar The Brussels Times. Under första helgen med den nya lagen bötfälldes 95 personer i centrala Bryssel.

I Tallin kan alkoholförsäljningen i barer, på pubar och restauranger komma att sluta klockan 02.00 på vardagar och 03.00 på helger. Kommunfullmäktige i staden har godkänt en sådan begränsning från och med juni månad, rapporterar Baltic News Service.

Sedan tidigare har Rom infört liknande lagar, där man förbjuder alkoholkonsumtion på gatorna mellan klockan 22 och 07 för att komma till rätta med turistedricket under sommarmånaderna.

Emelie Svensson och Jens Wingren

”Vårt påverkansarbete gjorde det möjligt för alkoholfrågan att komma upp på agendan som den gjorde.”

Foto: Adin Pinjo

Malk Dünbnier, ansvarig för strategi och påverkansarbete på Movendi International, om att WHO på sitt styrelsemöte diskuterade en internationell alkoholstrategi.

Fler samtal om droger och sex

Tjejjour Allt fler unga hör av sig till Tjejjouren väst för att prata om sex mot ersättning. Ersättningen består ofta av alkohol eller andra droger. Sex mot ersättning kan vara en del i en cykel av övergrepp.

– Självskadebeteende som involverar sex leder lätt till missbruksproblem, säger Josephine Kollén, på Tjejjouren väst.

Jens Wingren

Foto: Jens Wingren

Effekter av avkriminalisering

Resultaten av avkriminalisering spretar, visar NPC-rapport.

Narkotika Narkotikapolitiskt center, NPC, har sammanställt utvecklingen efter avkriminalisering av narkotika i tio europeiska länder. Genom en enkät har statistik hämtats från Belgien, Kroatien, Tjeckien, Estland, Georgien, Italien, Luxemburg, Slovenien, Spanien och Schweiz, länder som alla har avkriminaliserat personligt bruk av narkotika.

– Vi ville ha mer än bara siffror från EMCDDA, säger Peter Moilanen, chef för NPC.

NPC:s sammanställning visar att definitionen av avkriminalisering varierar stort. I samtliga undersökta länder finns fortfarande någon form av påföljd för den som ertappas med narkotika, även om det handlar om en liten mängd. Bristen på en enhetlig definition skapar förvirring i debatten.

– Många verkar tro att avkriminalisering innebär att det inte finns några sanktioner alls, vilket inte stämmer, säger Peter Moilanen.

Vad som bedöms vara innehav för personligt bruk varierar också kraftigt.

Det är också svårt att jämföra narkotikaanvändning och dödlighet mellan länderna av samma skäl. Däremot kan man notera att vissa länder fått se en minskning, medan andra sett en ökning efter avkriminalisering.

De länder som minskade sin narkotikadödlighet var Belgien, 37,1 procent, Tjeckien 23,6 procent, Italien, 46,6 procent, och Luxemburg, 55,6 procent.

Å andra sidan ökade narkotikadödligheten i Kroatien, 35,4 procent, Estland, 27,9 procent, Slovenien, 261 procent, och Spanien, 245 procent. Schweiz och Georgien rapporterar inte några siffror till EU:s narkotikaorgan, EMCDDA.

Jens Wingren

Foto: Pierre Andersson

Peter Moilanen

”Det ska vara kul att vara narkotikahund”

Christer Hofström är narkotikahundförare. Ett stort hundintresse i kombination med att han på nära håll sett narkotikans avigsidor har lett till yrkesvalet.

TEXT Eva Ekeröth FOTO Patrik Lundin

Det är söndag, men i Teknik- och naturbruksgymnasiet i Norrtälje är det full fart. Under helgen samlas två- och fyrbenta kursdeltagare i skolan för att prova på att söka efter narkotika.

Instruktören Christer Hofström inleder med ett teoripass. Han visar bilder på narkotika och gömmor där hundar har hittat droger. Han har utbildat hundförare sedan 2010. Intresset väcktes 1992 när han fick jobba med visitationspatrullen i Kriminalvården.

– Jag blev fascinerad av att hunden kan göra så stor nytta för samhället. Bara tullens hundar sparar omkring en miljard kronor i skattepengar varje år, säger han.

► CHRISTER HOFSTRÖM

Ålder: 56 år. **Utbildning:** Hundskolan i Sollefteå. **Familj:** Sambo och en vuxen son. Hundarna Ares, Atlas, Triton, Liby, Pimpim (12 år och pensionär), samt Poseidon (14 månader och nyutbildad).

Fritidsintresse: Fotografering, oftast ute i skog och mark med hundarna som följeslagare.

På hans kurser lär sig deltagarna att söka narkotika, sprängmedel, vapen eller pyroteknik.

– Pyrotekniksök används av väktare som jobbar på fotbollsarenor.

När det är dags för praktiska övningar tejpas Christer Hofström upp olika föremål på en vägg. Under den första

tejpbiten fäster han hundgodis, under den andra en tennisboll och under den tredje en bit kexchoklad. Sist gömmer han ett plaströr med bomull preparerat med cannabisdoft. En efter en kommer hundarna in i rummet för att söka.

Hunden Iron Maiden är först. Christer Hofström säger ”leta” och visar med handen på väggens föremål. Iron Maiden nosar intresserat på föremålen, men när han hittar röret stannar han till. För varje gång han sniffar tydligt runt röret klickar praktikanten Anette med en så kallad klicker och han belönas med godis. Till sist sätter han sig ner och stirrar stint på gömman. Det är hans sätt att markera.

– Om hunden går tillbaka och letar på ett redan genomskött ställe säger ni ►

”Min bästa vän gick bort på grund av droger. Jag vill bidra till att förhindra sådant.”

”färdig”. Det är ett kommando som hunden lär sig fort. Det är viktigt att den inte ödslar energi på att leta där den redan har varit, säger Christer Hofström.

Han började sin karriär som hundförare i Kriminalvården.

– Det var inte ovanligt att de intagna gömde en liten bit hasch på något enkelt ställe och hoppades att vi skulle nöja oss med det. Därför måste hunden leta igenom hela området även om den redan hittat något, säger han.

Nu är det mattes tur.

– Innan man låter hunden söka utan koppel måste man själv inspektera området för att se att det inte finns något den kan skada sig på. Håll fullt fokus på hunden och ha den inom synhåll hela tiden när den söker. Säkerheten går före allt, säger Christer Hofström.

Hundarna väljer sitt eget sätt att markera förklarar Christer Hofström.

– Vi använder bara positiv inläring. Då lär de sig fort. Ordet ”nej” finns inte i vår värld. Det använder vi bara om det är fara för hundens liv eller hälsa. Det ska vara kul att vara hund.

Den bruna flatcoated retrievern Vera är ivrig och skuttar och hoppar. Hon verkar ofokuserad, men så beslutar hon sig för att söka av föremålen och markerar vid doftprovet. När hon har klarat uppgiften blir hon överlycklig och springer runt mellan deltagarna och vill ha beröm.

Schäfern Maxa använder en helt annan taktik. Hon går lugnt och metodiskt tillväga. Väl framme vid gömman tar det några försök innan hon förstår vad som förväntas: backa undan och fokusera gömman med blicken.

Christer Hofströms egen hund Atlas känner doften av intressanta föremål och hoppar upp på bordet.

– Lägga märke till att ingen av hundarna har tagit bollen eller godiset. De har något viktigare som väntar där framme, säger Christer Hofström.

Den stora blandrashunden Bamse har svårt att slita sig från husse. Han får en enklare uppgift. Röret läggs synligt på golvet och han får godis och beröm när han nosar på det.

– Bamse vill ogärna gå fram till röret. Då måste man anpassa uppgiften. Det är viktigt att alla hundar får känna att de lyckas, säger Christer Hofström, och tillägger att det gäller även tvåbenta deltagare.

– De ska känna sig stolta över sin hund och vara glada när de går härifrån.

När Bamse klarat uppgiften får han, liksom de andra hundarna, applåder av deltagarna.

– Vi jobbar mycket med applåder och glädje, säger Sonja Nordqvist, som assisterar Christer Hofström.

Jaktlabradoren Boris är sist ut av kursdeltagarna. Han lyckas få loss tennisbollen. Den får han inte behålla, men när han löst uppgiften får han leka med den som belöning.

– Det är intressant och roligt att se sin hund jobba. Oerhört inspirerande, säger Boris matte Anna Hälleberg Lausing.

Hon har tidigare testat såväl jaktlydnad och viltspår som ”nosework”, där hunden får söka specifika dofter i olika miljöer.

– Det här är ett sätt att vidareutveckla det. Jag kommer nog att anmäla mig till den ettåriga utbildningen, säger hon.

Christer Hofström håller kurs tre helger av fyra. På vardagarna letar han narkotika på uppdrag av kunder. Drivkraften springer ur personliga erfarenheter.

◀ Jaktlabradoren Boris är ivrig och okoncentrerad. Christer Hofström visar hur matte kan lugna hunden genom att hålla för ögonen på den.

▶ "Fyndlådan" där Christer Hofström samlar fynd som hundarna gjort – dock inte narkotika.

– När jag bodde i USA hade jag en sambo som rökte marijuana och tog amfetamin ibland. Jag såg vad det gjorde med henne. Senare gick min bästa vän bort på grund av droger. Jag vill bidra till att förhindra sådant. Och så är det så väldigt roligt att jobba med hundar, säger han.

Enligt Christer Hofström är inte alla hundraser lämpliga.

– Vi säger inte nej till någon på grund av ras, men små hundar orkar inte lika mycket. Främst tittar vi på individen, men springer spaniel, labrador, schäfer, collie och malinois är raser som brukar passa. Hunden måste ha jaktvilja och söklust.

Själv har han två labradorer och fyra belgiska vallhundar (malinois).

– Det är mina favoritraser, belgiska vallhundar för deras arbetsvilja och labradorerna för deras noggrannhet.

Men hundföraren är minst lika viktig.

– Man måste vara ödmjuk och ha fingertoppskänsla för människor. Och förstås känsla för sin hund. Den måste komma i första hand. Allt ska göras med glädje. Vi accepterar inte att man är för hård mot sin hund.

I teorilektionerna ingår konflikthantering.

– Vi möter många missbrukare. Då gäller det att vara tydlig, men också ödmjuk och lyhörd. Oftast är de glada när vi kommer. De flesta som till exempel är på ett behandlingshem vill ju inte att det ska finnas droger där, säger han. ☒

Fotnot: Klicker är en liten apparat med vilken man kan få fram klick-ljud som hunden ska lära sig associera med belöning.

NARKOTIKASÖK MED HUND

▶ **Christer Hofström** har jobbat som hundförare sedan 2003. Sedan 2008 arbetar han i sitt eget företag K9narc som utbildar hundförare i specialsök: narkotika, sprängmedel, vapen och pyroteknik. Kurserna hålls i Teknik- och naturbruksgymnasiets lokaler. I gengäld söker de regelbundet igenom skolans lokaler.

▶ **Polisen, Försvarsmakten och Tullverket** har egna utbildningar för sina hundar. Christer Hofströms kunder är främst behandlingshem, skolor och företag.

▶ **Norrälje kommun** har beslutat att narkotikasök med hund ska ske på Rodengymnasiet, med start i januari 2020, och görs minst en gång i kvartalet. Detta som en del av det trygghetsarbete som genomförs i samverkan med Trygg i Norrälje kommun och Polisen.

Hbtq-ungdomar extra sårbara

Hbtq-personer drabbas hårdare av alkoholmissbruk visar amerikansk forskning. Fler alkoholfria zoner behövs, enligt Peter Karys i New York.

TEXT Emelie Svensson

New York För Peter Karys, chef för rådgivning och stöd för ungdomar på hbtq-mötesplatsen The Center i New York, är siffrorna inte det minsta överraskande.

– Vi vet att många unga upplever olika stressfaktorer och diskriminering. De saknar stöd, blir utstötta av sin familj, upplever våld och saknar självkänsla. Droger och alkohol blir ett sätt att hantera det på för många, säger han.

På centret finns ett öppenvårdsprogram för unga och en rad stödprogram som riktar sig till dem med alkohol- och andra drogproblem.

– Folk kan komma hit och hänga, skapa konst eller göra något annat kul. Mötesplatsen är helt fri från alkohol och droger. Det ska vara ett ställe som inte fokuserar på de sakerna, säger Peter Karys.

”Folk kan komma hit och hänga, skapa konst eller göra något annat kul.”

Peter Karys, The Center i New York

Några hundra meter från centret ligger en historisk gaypride-plats: Stonewall Inn. Det var där som polistrakasserier mot HBTQ-personer 1969 ledde till en serie våldsamma protester. Händelsen brukar ses som en avgörande vändpunkt för homosexuell frigörelse och var startskottet för prideparader världen över.

– Se bara på Stonewall. Barer är de platser där homosexuella genom historien samlats och känt sig säkra. Även när vi firar förs tankarna ofta till gaybarer och -klubbar. De finns i vår gemenskap – på gott och ont, säger Peter Karys.

Han pekar även på prideparaderna där alkoholföretag ofta sponsrar vagnar med olika budskap.

– Vi är sårbara på grund av allt vi gått igenom, så det borde finnas policys kring sådan reklam, säger han.

I vardagen möter Peter Karys ofta unga som lever i stressfyllda situationer. De är rädda för att slängas ut från sina hem om deras föräldrar får veta. Försöker de hantera ångesten med alkohol kan det i sin tur påverka jobb och studier.

– Det blir en ond cirkel, där de tror att de behöver alkohol för vara lyckliga.

Forskning visar att även narkotikamissbruk är vanligt i hbtq-samhället. En studie från 2017 visar att det är 2,5 gånger vanligare att transpersoner använder droger som metamfetamin och kokain.

Peter Karys anser att det behövs fler frizoner för hbtq-ungdomar. Platser där de får umgås och där beroendeframkallande substanser är förbjudna. Han anser också att det förebyggande arbetet måste öka.

– Vi måste utbilda föräldrar och närstående. Personer som arbetar med beroende måste också få specialkunskap om hbtq-frågor, säger han.

Fakta

► **Homosexuella** löper dubbelt så stor risk att hamna i alkoholmissbruk jämfört med heterosexuella. För bisexuella är risken hela tre gånger så stor. Det visar en studie som publicerades i fjol av forskare från University of Michigan, och som bygger på data från totalt 36 000 personer.

► **Ytterligare en** färsk amerikansk studie, genomförd bland 11 000 hbtq-ungdomar, visar att ju mer diskriminering de upplever, desto farligare blev deras alkoholkonsumtion.

Alkohol försämrar immunförsvaret

Riskfyllt Många har bunkrat för att klara en period i karantän – inte bara toapapper utan även alkohol. Under coronakrisens första veckor ökade Systembolagets försäljning med 10 procent. Enligt en studie från University of Maryland och Loyola University kan ett enda berusningstillfälle märkbart försämma immunförsvaret. Förutom ökad risk att bli sjuk när immunförsvaret är försvagat så kan alkohol bidra till försämrad sömn, något som också gör oss mer mottagliga för smitta.

Eva Ekeröth och Jens Wingren

Rykte orsak till dödsfall i Iran

Covid 19 Minst 73 iranier har dött efter att ha druckit hembränd sprit efter rykten om att alkohol har förebyggande effekt mot coronavirus. Alkohol-drycker är olagliga i Iran och många har därför köpt hembränd alkohol eller druckit sprit som är avsedd för sterilisering.

Jens Wingren

”Att vi ser en så massiv omstrukturering av hela den funktionella hjärnarkitekturen är chockerande.”

Olivier George, docent i psykiatri vid University of California om en studie som visar att hela hjärnan, och inte bara vissa delar, påverkas av alkohol.

KOMMENTAR

Eva Ekeröth
Reporter

Unga har en annan syn på alkohol

Sedan sekelskiftet har ungas alkoholdrickande minskat kraftigt, utan att någon kan förklara varför.

Från min horisont har jag lagt märke till att unga inte bara dricker annorlunda än äldre, de verkar också se på alkohol på ett annat sätt.

När jag träffar människor i 60-års åldern ute på restaurang frågas det ängsligt runt bordet vad övriga i sällskapet ska dricka. Den som beställer först vill gärna försäkra sig om att någon annan gör samma val. Genom att vara snabb med beställningen har jag många gånger fått fler att beställa alkoholfritt.

De personer jag har runt mig i 30-års åldern agerar dock annorlunda. De sneglar inte på varandra, den första kan beställa en starköl och nästa en Coca cola. Yngre verkar inte heller ha en lika glorifierad syn på

”En sådan realistisk syn på alkohol måste vara bättre än det självbedrägeri som många äldre ägnar sig åt.”

alkohol. En helgmorgon såg jag ett inslag i tv 4. Det handlade om vin, och där diskuterades tillsatser. Som experter medverkade sommelieren Maya Samuelsson,

som är runt 30, och hennes far som är vinkemist. Något oväntat konstaterar Maya Samuelsson att ”Det är mycket snack om tillsatser, men det viktiga att tänka på är att vi dricker 12–13 procent rent nervgift. De där tillsatserna är inte det vi kommer att dö av”. Så klarsynt skulle säkerligen inte någon äldre uttrycka sig. Yngre försöker inte inbilla sig att det är nyttigt att dricka vin eller öl. Dricker unga så gör de det trots att de vet att det är farligt. Det kan man naturligtvis ifrågasätta, men en sådan realistisk syn på alkohol måste vara bättre än det självbedrägeri som många äldre ägnar sig åt. Så låt oss hoppas att de yngre behåller sitt sätt att se på alkohol.

Foto: iStockphoto

Alkohol vid varannan olycka med dödlig utång

Sjöfylleri 2019 omkom 19 personer i fritidsbåtolyckor i Sverige enligt Transportstyrelsens preliminära statistik. I mer än hälften av fallen har alkohol varit inblandat. Enligt Lars-Göran Nyström, sjösäkerhetssamordnare på Transportstyrelsen, har de omkomna personerna allt från 0,6 till 3,5 promille i blodet.

Emelie Svensson

76 %

av 18–25-åringarna uppger att de druckit så mycket att de haft en minneslucka det senaste året. Det visar en undersökning från IQ.

USA:s narkotikadöd större än beräknat

Opioider Omkring 400 000 amerikaner beräknas ha dött av opioidöverdos sedan millenieskiftet. Men enligt forskare från University of Rochester kan så många som 100 000 dödsfall ha missats i statistiken rapporterar Washington Post. I studien har forskarna gått igenom dödssiffror rapporterade mellan 2000 och 2016. Man hittade då många opioidrelaterade dödsfall som missats i tidigare rapportering.

Ju fattigare område, desto större var oftast skillnaderna i rapporteringen.

Orsakerna kan vara allt från begränsade resurser, och dödsfallsutredare som saknar ordentlig utbildning, till familjer som avböjer obduktion. Missar i rapporteringen kan leda till att resurser för att stävja opioidkrisen fördelas på felaktigt sätt.

Jens Wingren

”Lättare att tala om
kontrollförlust, än om
att man har ett beroende”

Forskaren Stina Ingesson

Du tilldelades Bertil Göransson-stipendiet 2019. Berätta om projektet du sökte för!

– Det handlar om kontrollförlust vid alkoholkonsumtion. Jag håller på att konstruera en kortversion av Impaired Control Scale. Med hjälp av 25 frågor – som ska bantas ner till tolv – mäter formuläret svårigheten med att avstå alkohol, men också det vanskliga med att kontrollera sin konsumtion när man väl börjat dricka.

Hur fungerar det i praktiken?

– Utifrån formuläret ska läkare eller psykologer kunna prata med patienten med hjälp av konkreta frågor. Frågorna handlar bland annat om ifall man har svårt att sluta dricka efter ett till två glas, och om vilken kontroll över drickandet man har jämfört med sina vänner.

– Med hjälp av svaren ska man sedan kunna komma fram till måttlighetsstrategier och starta behandling själv, alternativt remittera vidare.

Du tror att studenthälsan kan bli ett viktigt användningsområde?

– Min hypotes är att det är betydligt lättare för unga att prata om kontrollförlust när de dricker alkohol, snarare än att tala om att man har ett beroende.

Text: Emelie Svensson Foto: Christopher Hunt

Legitimerad psykolog och doktorand vid Karolinska Institutet. Fick 2019 års Bertil Göransson-stipendium. Prissumman på 30 000 kronor ska hon använda för att presentera sin forskning i form av en vetenskaplig poster på en av de största alkoholkonferenserna i världen – Research Society on Alcoholism i New Orleans.

INNEHÅLL: **22** Stor skillnad mellan generationerna
26 Ungdomars alkoholvanor **27** "En fantastisk utveckling"
28 Vi måste prata mer om våra aktiviteter

Unga allt nyktrare

Alkoholens roll i unga människors liv har förändrats. Ungas drickande har minskat drastiskt de senaste decennierna. Förklaringarna är flera.

TEXT Eva Ekeröth ILLUSTRATION Malva Furst

Stor skillnad mellan generationerna

Helen Fries och Märta Alsén är mor och dotter, och de beskriver skilda upplevelser av att vara ung – inte minst när det gäller inställningen till alkohol.

TEXT Eva Ekeröth FOTO Marc Femenia

◀ För Märta Alsén
hade inte alkohol
någon framträdande
roll när hon
gick i nian.

”Jag hoppas kunna vara som
mina föräldrar; tydlig med vad
som gäller, men att barnen
ändå vågar höra av sig om det
skulle hända något.”

Märta Alsén

Själv hörde hon inte till det gänget.

– Det var uttalat förbjudet hemifrån att dricka för mig. Mina föräldrar förstod att det förekom alkohol, men de var tydliga med att det inte var okej.

På högstadiet umgicks Märta Alsén och hennes kompisar mest hemma hos varandra. Det var ganska vanligt med föräldrafria fester.

– Men det var inte ofta det var särskilt stökigt. Alkohol fanns med, men jag upplevde ingen press att dricka. Och jag var inte ensam om att inte dricka.

Efter första året på gymnasiet var Märta Alsén utbytesstudent i Sydafrika.

– Där var många unga hårt hållna och fick inte vara ute. Många smet ändå ut och det var mycket mygel. Mina föräldrar har haft mer tillit, säger hon.

Hennes alkoholdebut skedde på skolavslutningen i nian.

– Jag drack inga mängder och blev inte särskilt påverkad, men det blev min kompis, så jag behövde ta hand om henne. Jag ringde mina föräldrar som kom och hämtade oss. Även om jag visste vad de ansåg så var de aldrig dömande.

Märta Alsén, som idag är 36 år, tror hon att hon dricker mer alkohol än vad hennes föräldrar gjorde under hennes uppväxt.

– Jag kan inte minnas att de drack alkohol annat än ibland när vi hade gäster.

Hon är själv mamma till två döttrar, 10 och 12 år gamla.

– Jag hoppas kunna vara som mina föräldrar; tydlig med vad som gäller, men

att barnen ändå vågar höra av sig om det skulle hända något.

Hon har noterat att de som är födda på 1990-talet tillbringar mer tid i hemmet än vad hon själv gjorde.

– Att vara ute verkar inte locka på samma sätt som förr. De har också ett större fokus på hälsa. Och så är det trendigt med alkoholfritt. Ytan är så viktig i dag. Då passar det kanske inte med alkohol, funderar hon.

Märta Alsén har kollegor som har tonårsbarn.

– De verkar vara mycket med sina föräldrar. Många idrottar och verkar ta idrotten på större allvar än vad vi gjorde. Vi kunde få äldre lagkamrater i fotbollslaget att köpa ut alkohol åt oss. Det tror jag inte skulle hända idag, säger hon.

Märta Alséns mamma Helen Fries är 66 år, född 1953. Hennes ungdomstid skiljer sig en hel del från dotterns. ▶

▶ MÄRTA ALSÉN

Ålder: 36 år. **Bor:** Uppsala. **Uppvuxen:** i Ljungsbro, två mil utanför Linköping. **Gör:** Planhandläggare på Länsstyrelsen.

▶ HELEN FRIES

Ålder: 66 år. **Bor:** Linköping. **Uppvuxen:** i Lund. **Gör:** pensionär.

Märta Alsén är född 1983 och uppväxt i den lilla orten Ljungsbro utanför Linköping. Hon gick ut nian 1999, något år innan alkoholtrenden började vända nedåt på allvar.

– Det förekom ganska mycket alkohol och många som var väldigt unga drack. De som drack köpte av missbrukare eller av äldre ungdomar. En del stal av sina föräldrar. De som ansågs tuffa drack mest, säger hon.

Själv såg hon dock inte mycket av något fylleri.

– Jag upplevde det som ganska osynligt. På Valborg kunde man se fulla ungdomar ute, men annars var det nog mest på hemmafester. De skröt och skrävlade efteråt om hur mycket de druckit.

– Det var mycket mer alkohol när jag var ung. Mina föräldrar var väldigt alkoholliberala och jag fick smaka hemma. De hade en tanke att om man drack hemma så lärde man sig vad man tålde. Själv tror jag inte alls på det, säger hon.

Hon och hennes man var betydligt mer restriktiva mot sina fyra barn.

– Vi drack oerhört lite från det att barnen föddes till de flyttade hemifrån. Dels orkade man inte, dels skulle det vara väldigt pinsamt om något hände och man inte skulle kunna komma och hämta dem.

”Det var mycket mer alkohol när jag var ung. Mina föräldrar var väldigt alkoholliberala och jag fick smaka hemma.”

Helen Fries

Relationen till föräldrarna var också annorlunda.

– Mina föräldrar hade inte en susning om vad jag gjorde. Jag var sladdbarn, men jag tror inte det var några föräldrar som hade koll. Tidsandan var sådan. Idag har man mycket större koll.

Hennes alkoholdebut skedde också tidigare än dotterns.

– Jag var 13–14 år när jag drack första gången med kompisar. Då var det ett äldre syskon till en kompis som köpte ut, men jag hade ju redan smakat flera gånger hemma.

Helen Fries anser att dagens föräldrar är mer beskyddande.

◀ Märta Alsén är nu själv förälder. Hennes mamma tycker att den nya föräldragenerationen är mer beskyddande.

► Några förklaringar till varför unga är nyktrare kan vara att de umgås mer med sina familjer, att den sociala kontrollen är större och att en del svenskar har rötter i kulturer där man inte dricker.

– Som förälder är man mer orolig för att barnen ska råka illa ut; rädd att flickor ska bli sexuellt utsatta och att pojkar ska råka ut för våld. Hela samhället har ett ökat säkerhetstänk. Man utsätter inte barn för passiv rökning, eller att åka utan bilbälte eller cykelhjälm. Lekplatserna ska vara så säkra att de blir tråkiga. Ibland kan jag tycka att det nästan gått för långt. Hur ska barn lära sig om de inte får slå sig?

Även som vuxna vänder sig dagens unga till sina föräldrar.

– Inte gick vi till våra föräldrar när vi behövde hjälp att flytta, eller med något annat. Det var kompisar man ringde. Hade man flyttat hemifrån så stod man

på egna ben. Problem var heller inget jag pratade med mina föräldrar om.

Jag har en mycket närmare relation till mina barn än jag hade till mina föräldrar.

Foto: Tor Alsén

Helen Fries

Skillnaden var större mellan mig och mina föräldrar. Och tittar man ännu en generation tillbaks tror jag att skillnaden var ännu större. Då fanns det ingen ung-

domstid. Man var barn tills man konfirmerades, sedan var man vuxen.

Hon tycker att dottern verkar uppfostra sina barn ungefär likadant.

– Jag tror hon uppfosttrar sina ungefär som vi fostrat våra.

domstid. Man var barn tills man konfirmerades, sedan var man vuxen.

Helen Fries tycker att unga idag verkar ha ett stort kontrollbehov.

– De vill ha kontroll över allting och helst veta från början vad som ska hända i steg sju. Väldigt lite lämnas åt slumpen. Men så ser ju samhället ut idag. Du ska tänka på pensionen från första sommarjobbet. Marknadskrafterna är starka. Du får inte vara "fel".

Hon tror att kontrollbehovet kan påverka att de unga väljer att inte dricka.

– För det kan inte vara tillgången. Det finns gott om alkohol och de unga har ju mer pengar idag än vad vi hade. ☒

Ungdomars drogvanor

		 Flickor	 Pojkar
Alkoholkonsumenter i årskurs 9.	1971	 90%	 91%
	2019	 46%	 38%
Andel som berusningsdricker minst en gång per månad.	1972	 22%	 34%
	2019	 8%	 7%
Andelen elever i årskurs 9 som någon gång provat narkotika.	1971	 16%	 14%
	2019	 6%	 9%
Andel som använt narkotika de senaste 30 dagarna.	1971	 5%	 5%
	2019	 1%	 2%
Andel som i årskurs 9 någon gång sniffat eller boffat.	1971	 17%	 27%
	2019	 3%	 4%

Källa: Skolelevers drogvanor.
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, 2019.

”En fantastisk utveckling”

– Vi ser samma utveckling i hela västvärlden, säger Siri Thor, doktorand och utredare på CAN.

TEXT Eva Ekeröth

Ar efter år kan vi läsa att unga dricker allt mindre alkohol. En förvånad vuxenvärld undrar vad det beror på.

– Det är ju en fantastisk utveckling säger Siri Thor, utredare på Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, som varje år gör en drogvaneundersökning bland landets elever i årskurs 9.

Undersökningen har genomförts sedan 1971. Bakom initiativet låg oro för ungdomars alkohol- och narkotikavanor. Och oron var befogad. Aldrig har 15-åringar druckit så mycket alkohol som då och aldrig har så många testat narkotika. När mellanölet försvann från livsmedelsbutikerna 1977 märktes en viss minskning som sedan fortsatt för att ta verklig fart vid sekelskiftet.

– Konsumtionen har minskat enligt alla mått: debutåldern har höjts, mängden alkohol som dricks har minskat, de berusar sig mer sällan, och det är fler som inte dricker alls, säger Siri Thor.

Många tror att ungdomarna använder narkotika istället.

– Vi har kunnat se en liten ökning av frekvent användning bland dem som använder cannabis. Men vi har inte

Foto: Jimmie Hjärtström

► SIRI THOR

Siri Thor är doktorand, utredare på CAN och en av dem som ansvarar för den årliga undersökningen av skolelevs drogvaner. I sitt doktorandarbete fokuserar hon på alkoholrelaterade problem bland unga.

kunnat se en ökning i narkotikaanvändning som matchar nedgången i alkoholanvändning, säger hon.

År 1971 hade cirka 15 procent av eleverna i årskurs 9 testat narkotika. 2019 var andelen 7 procent. Däremellan har den varit ännu lägre. Allra lägst var den mellan 1989–1992. Då pendlade andelen 3–4 procent.

Andra menar att det är invandrarungdomar som står för minskningen.

– Enligt den forskning som jag tagit del av kan inte de förklara den sjunkande trenden. Det kan bero på att andelen unga, från kulturer där man dricker mindre inte varit tillräckligt stor för att påverka hur det ser ut på nationell nivå, säger hon.

En del hoppas att det är samhällets insatser som givit resultat.

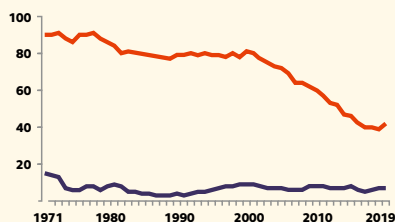
– Det kan mycket väl ha påverkat nedgången, men trenden är internationell. Vi ser samma utveckling i hela västvärlden. Ska vi hitta en förklaring behöver den vara gångbar även internationellt, säger Siri Thor.

Andra gissar att ungdomar dricker mindre eftersom de spelar mer datorspel, vilket inte passar ihop med alkohol.

– Man har kunnat se en skyddande effekt av mycket dataspel. Men det är en liten grupp och den innefattar främst pojkar. Så inte heller det funkar som ensam förklaring.

Andra studier har visat att ungdomar umgås mer med sina föräldrar än tidigare.

– Det kan bidra till att föräldrarna får en större insyn i barnens liv och en ökad kontroll. Och ökad föräldrakontroll är ytterligare en sån förklaringsfaktor ►

◀ Diagrammets översta kurva visar andelen elever i årskurs nio som räknas som alkoholkonsument. Det betyder att de druckit en dryck med högre alkoholhalt än 2,25 procent någon gång de senaste tolv månaderna, oavsett mängd. Den understa kurvan visar andelen som någon gång testat någon form av narkotika.

57%

av eleverna i årskurs nio har inte druckit alkohol de senaste tolv månaderna.

► som lyfts fram av många och har funnit en del stöd.

Vuxnas attityder till ungas drickande verkar mer restriktiva idag, och bidrar antagligen till de goda resultaten.

– Man bjuder i mindre utsträckning unga på alkohol hemma. Det talas också om en förlängd barndom. Det verkar som om man skjuter upp beteenden som förknippas med vuxenlivet, säger Siri Thor.

Av CAN:s rapport *Det går uppåt i åldrarna* framgår att debutåldern stigit sedan 1999 för alla undersökta parametrar: att ha druckit ett glas alkohol, att ha varit berusad av alkohol, att ha rökt en cigarett, att ha snusat och att ha använt cannabis.

Andelen som använt någon substans före 14 års ålder har minskat kraftigt, från 63 procent 1999 till 18 procent 2019.

Lägst är debutåldern för att ha rökt en cigarett, 13,7 år, högst för att ha använt cannabis, 14,5 år. Att ha snusat och druckit ett glas vin kommer på delad andra plats, medan första fyllan kommer nästan lika sent som cannabisdebuten.

”Forskarna är nu rätt överens om att det inte finns en enskild förklaring.”

Siri Thor

En undersökning som CAN gjort visar att en femtedel av de elever som dricker alkohol rapporterar att de har blivit filmade i en kränkande situation.

– Det skulle kunna vara en anledning till att ungdomar dricker mindre just nu, men det förklarar inte den trend vi sett i många år.

Tillgången på alkohol har ökat i samhället, med lägre priser, fler utskänkingsställen och näst intill obegränsad resandeförsel. Det behöver inte betyda att tillgängligheten ökat för 15-åringar. Men Siri Thor tror inte att unga har svårare att få tag på alkohol idag.

– När det finns mer alkohol i samhället ökar risken att det spillas över på ungdomarna, så det vore konstigt om tillgången

skulle ha minskat för dem när det är så tillgängligt för vuxna, säger hon.

Finns det alltså ingen förklaring?

– Forskarna är nu rätt överens om att det inte finns en enskild förklaring. Istället är det nog flera samverkande faktorer som påverkar.

Det finns farhågor om en ökad polarisering. När majoriteten blir allt nyktrare blir den som dricker mer avvikande.

– Vi har tittat på det, men ännu inte sett några tecken på att det skulle vara så. Minskningen har dessutom skett överallt och i alla grupper. Sedan finns det förstås regionala skillnader.

Har vi nått botten?

– Nej, jag tror faktiskt inte det, säger Siri Thor.

”Vi måste prata mer om våra aktiviteter”

Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, bildades 1970, då ungdomsdrickandet var som mest utbrett. Ändå var medlemsantalet betydligt högre då.

– **Attityden mot** oss har förändrats. Att prata om hur dåligt alkohol är är inte relevant längre. Det har vi gjort länge, och kombinerat det med ”kom och häng med oss – här dricker vi inte”, säger Filip Nyman, ordförande för UNF.

UNF måste använda ett annat sätt att närma sig unga, säger han.

– Vi måste prata mer om våra aktiviteter och vad vi vill göra.

Han anser att UNF fortfarande har en viktig roll att fylla.

– Vi är en demokratiskola för unga. Hos oss får man göra det man vill. Och alkoholindustrin är fortfarande ett problem. Deras påverkan på klimatet

Foto: UNF

Filip Nyman är en av två ordföranden i UNF

och den skada de gör internationellt engagerar unga.

Så vad gör man i UNF då?

– LAN är stort. Det digitala slår igenom mer och mer och många gör saker på distans. Andra träffas och fikar eller ordnar taco- och pizzakvällar.

I UNF får man vara medlem från 13–25 års ålder. Flest är i åldern 15–17.

– Fler äldre skulle göra det lättare för oss att vara med i de stora debatterna. För att nå dem behövs vi vässa vår politiska plattform. Just nu reviderar vi vårt alkoholpolitiska program.

Filip Nyman ser ljus på framtiden för UNF.

– Vi fick en medlemsökning förra året och är nu flest sedan 2010. Vi har krympt den administrativa kostymen och har blivit bättre på att prioritera. ☺

Eva Ekeröth

IOGT-NTO PRESENTERAR

engagemangs festivalen

JUN

25-28

DANS OCH MUSIK	LIVEBAND	FINANSIERINGSSTRATEGI	
HÅLLBARHET	ULL & TOVNING	INSEKTSHOTELL	KREATIVITET
SPOKEN WORD - WORKSHOP	ORGANISATIONSKULTUR		
ENGAGEMANG - VAD HJÄLPER OCH STJÄLPER	GÅFOTBOLL		
IMPROVISATIONSTEATER	DEMOKRATIUTREDNING		
MOVENDI - GLOBALT OCH NYKTER LIVSSTIL	NATTCAFÉ	BRÄDSPEL	
SKRIVARVERKSTA	FAMILJEAKTIVITETER	LERA OCH TRYCK	EFFEKTIV ALTRUISM
STRATEGI	HUR FUNGERAR FÖRENINGEN NÄR ROBOTEN TAR ÖVER?		

ANMÄLAN OCH MER
INFORMATION:

KOSTNAD:

FRÅN 500 KR MED
BOENDE I MASSLOGI

EARLY BIRD-PRISER

HÅLL DIG UPPDATERAD
PÅ FACEBOOK-EVENTET

Du behövs som ledare

- var med och gör skillnad på riktigt!

För de tusentals barn som åker på Junis läger i sommar väntar ett äventyr. Det är kanotpaddling och kalla bad, sena kvällar vid lägerelden och tandborstning på bryggan i solnedgången. Det är en upplevelse och ett minne för livet.

För en del av barnen betyder lägret ännu mer. Det är en chans att komma bort från en jobbig hemmiljö några dagar och kanske det enda roliga att berätta om i skolan när sommarlovet är slut. Det är något som gör skillnad på riktigt.

www.junis.se/bliledare

Så skadas foster och spädbarn

Forskare har funnit att alkoholkonsumtion under graviditeten har samband med 428 olika sjukdomar.

TEXT Eva Ekeröth ILLUSTRATION Fernando Medina

FÖRE GRAVIDITETEN

Mäns alkoholkonsumtion:

- ▶ Mindre sperma, påverkan på sädescellernas densitet, antal, rörlighet och fysisk form.
- ▶ Eventuellt också på följande generationer genom förändrad arvs massa.
- ▶ Ökad risk för missfall, att barnet föds med hjärtfel eller senare drabbas av leukemi.
- ▶ Sämre utbildningsresultat och ökad risk att dö av alkoholrelaterad sjukdom.

Kvinnors alkoholkonsumtion:

- ▶ Ökad risk för medfött hjärtfel, men inte lika stor risk som om pappan druckit.

Källor: Alkohol, graviditet och spädbarns hälsa: Ett gemensamt ansvar. Alkoholen och samhället 2020.
Comorbidity of fetal alcohol spectrum disorder: a systematic review and meta-analysis. Popova mfl 2016.

SPÄDBARNSTIDEN

- Risken för plötslig spädbarnsdöd ökar när föräldrarna druckit alkohol, särskilt om föräldrarna sover tillsammans med barnet.
- Även låga doser alkohol påverkar produktionen av bröstmjolk. Ammande mammors bröstmjolk innehåller samma alkoholhalt som blod. Dosen alkohol barnet får i sig är mycket liten, ändå kan man se sömnstörningar.
- Små, men signifikanta, försämringar i kognition har visats när bröstmjölken har innehållit alkohol.

UNDER GRAVIDITETEN

Berusning kan leda till defekter i organuppbyggnad och -tillväxt. Förändringen syns även i DNA vilket kan öka risken för senare hälsoproblem. FASD-liknande ansiktsdrag var 2,5 gånger så vanligt bland barn som exponerats för ett enskilt berusningstillfälle i graviditetsvecka 3 eller 4. Ett enda berusningstillfälle under graviditeten kan räcka för att barnet ska få kognitiva problem.

- Låg födelsevikt.
- Stamcells funktion kan skadas och påverka utvecklingen av organ och möjligheten att reparera cellskador.
- Funktionen hos gener som reglerar hjärnans stresssystem kan försämrats. Flickors hjärtan kan slå snabbare och de kan reagera mer negativt på stress medan pojkars kortisolnivåer kan höjas.
- Försämrad utveckling av blodkärl i hjärnan och moderkakan.
- Hyperaktivitet, uppmärksamhetsproblem, inlärningssvårigheter, lättare till allvarlig utvecklingsstörning, försämrad kognition och motorik, påverkat känsloliv, uppfattningsförmåga och beteende.
- Dosrelaterat samband mellan alkoholkonsumtion under graviditeten och akut lymfatisk leukemi, den vanligaste formen för leukemi hos barn.
- Hjärtfel.
- Skador på lungorna som kan leda till ökad risk för andnings-svårigheter hos den nyfödda.
- Sämre funktion hos lungornas ciliehår.
- Missbildningar på njurar och urinvägar.
- Förändringar i levern.
- Nervblockering i tarmarna som försämrar funktionen.
- Immunförsvarsceller kan triggas och bidra till allvarliga infektioner, autoimmuna sjukdomar och inflammationer.

Ojämn kamp för rättigheter

På Myanmar:s västkust jobbar IOGT-NTO-rörelsens partner Myitta Lan för jämställdhet och barns rättigheter. Men alkohol sätter käppar i hjulet.

TEXT OCH FOTO Jens Wingren

En vägg av ljud möter den som besöker Poe Langs skolhus när tre årskurser övar högläsning i munnen på varandra. Tillsammans med kyrkorna (för det finns två) är skolhuset en av få tegelbyggnader i den lilla byn med omkring 120 hushåll. Av uppskattningsvis 700 invånare är 85 barn i skolåldern.

De flesta i byn försörjer sig på fiske eller kokosodling, vilket inte är yrken som motiverar några högre studier. Enligt Rädda barnen går inte ens hälften av Myanmarbarn ut grundskolan, och bara 32 procent går vidare till någon högre form av utbildning. För barn i karenssamhällen blir utmaningen större eftersom de inte undervisas på sitt modersmål mer än möjligtvis någon timme om dagen (Karenfolket är en av Myanmarbarns många minoriteter). Andra barn möter hinder i form av föräldrars alkoholberoende. ►

▲ Poe Lang ligger på en ö på Myanmarbarns sydvästra kust. Husen är enkla och utspridda mellan palmträderna.

◀ Dagisbarnen i byn Kyu Daw sjunger en julsång utanför byns butik. Alla har de hemmagjort solskydd i ansiktet gjort av malen palmrind blandat med vatten.

MYANMAR

- Myanmar (tidigare Burma) har länge varit ett hårt kontrollerat samhälle. Under de senaste åren har Myanmar blivit öppnare, men den konservativa militären kontrollerar en fjärdedel av stolarna i parlamentet och kan inte röstas bort.
- Landet har haft stora problem med konflikter mellan regeringen och minoritetsfolk. Flera delstater domineras av minoritetsfolk som strävar efter större självständighet.

”Det är inte tillåtet att sälja alkohol i byn, men de som vill dricka kan ta sig till grannbyn.”

Naw Moo Pow

– Många föräldrar dricker och det får barnen att känna sig svaga och ledsna. Det sänker deras självkänsla, säger läraren Naw Marien Min.

Alkoholen kan också medföra ekonomiska problem, som går ut över barnen när föräldrarna inte längre kan betala skolavgifter, skoluniform och andra nödvändigheter.

– Då kan kyrkan eller mikrofinansgruppen gå in och hjälpa till, säger Naw Marien Min.

Mikrofinansgrupperna kom till byn med hjälp av Myitta Lan, en av IOGT-NTORörelsens partnerskapsorganisationer i Myanmar. Sedan 2010 har de tillsammans jobbat för att utveckla samhällsfunktionerna i fem karenbyar på Myanmar:s sydligaste västkust.

– Vi har utbildat byborna i hur mikrofinans fungerar, men också informerat om alkohol och deras rättigheter som konsument, om personlig hygien och om solkraft, säger Naw Moo Pow, Myitta Lan.

Mikrokreditgrupperna fungerar som små kreditinstitut. Medlemmarna sätter in besparingar och kan även ta mindre lån med fördelaktig ränta. Det finns fyra mikrofinansgrupper i byn: för barn, unga, män och kvinnor. Barnen kan spara sina veckopengar och sedan få lån till skolavgifter och sjukvård om det behövs. För kvinnor har mikrofinanserna blivit ett sätt att få mer makt över sin ekonomi.

I Poe Lang är 18 kvinnor anslutna till mikrofinansgruppen. Det vill säga kvinnogruppen.

– Vi är bara kvinnor i kvinnogruppen, men ärligt talat så är det bara kvinnor i mansgruppen också, säger New Ehegey Paw, kvinnornas mikrofinansgrupp.

Fyra kvinnor har samlats för möte i pastorns hus. Bakom ett skynke lyssnar barnen på Mama Shark och andra barnvisor på en mobiltelefon. Kvinnornas mikrofinansgrupp i Poe Lang har valt att avkastningen från gruppen ska gå till kyrkan i byn.

– Tidigare har vi även givit pengar till sjukvård och sociala sammankomster, men på sistone har det varit lite trögare med avkastningen, säger New Ehegey Paw.

KAREN UTSATT MINORITETSGRUPP

- ▶ Karen är en samling folkgrupper som lever i Myanmar och Thailand, och som utgör ungefär 7 procent av Myanmar:s befolkning. Det finns inget språk, kulturdrag eller andra materiella omständigheter som helt förenar dem.
- ▶ Sedan 1949 har Karen National Union, KNU, legat i konflikt med Myanmar:s regering för att nå större självständighet. KNU fungerar idag som en löst sammansatt statsapparat för Karen-folken.
- ▶ Sedan militärkuppen 1962 har karenbyar bränts och människor tvingats på flykt av regeringen. Systematiska avrättningar och våldtäkter har rapporterats. Hundratusentals karen lever idag som flyktingar i Thailand. Trots att ett vapenstillestånd råder mellan regeringen och beväpnade minoritetsgrupper så är freden bräcklig.

▶ Poe Langs skolbyggnad är en av byns få tegelbyggnader. Härinne ryms tre årskurser i ett och samma rum.

◀ Naw Sir Moo Htoo och Saw Har Ley Htoo säger att det är lätt för unga att få tag på alkohol.

▶ Myitta Lan har kallat till möte i Kyu Daws kyrka och Naw Moo Pow berättar för de som samlats om barns rättigheter.

Standardlånet är på 1 000 kronor, och för det kan man till exempel köpa grisar, kycklingar, eller varor från närmaste stad att sälja vidare i byn.

Men mikrofinanserna får inte användas oetiskt och ska absolut inte användas för att investeras i alkohol.

– Det är inte tillåtet att sälja alkohol i byn, men de som vill dricka kan ta sig till grannbyn 15 minuter bort, säger Naw Moo Pow.

Officiellt ska bara lokalt producerad alkohol säljas där. Men den största delen av den alkohol som konsumeras i Myanmar är illegal. Därför är det också svårt att få fram korrekta siffror för alkoholkonsumtionen. Men många verkar eniga om att den ökat i takt med att marknaden blivit mer liberal under de senaste åren.

– De här samhällena har blivit mer sårbara när marknaden öppnats upp, säger Naw Moo Pow.

Enligt en rapport från WHO är mer än hälften av invånarna i Sydostasien så kallade "lifetime abstainers" (livslångt avhållsamma), och Myanmar's genomsnittliga alkoholkonsumtion ligger internationellt sett på en ganska låg nivå. Men konsumtionen i regionen har ökat under senare år och WHO spår en fortsatt ökning. Det är en utveckling som bland annat lett till en ökning av mental ohälsa kopplat till alkohol. Mellan 2012 och 2017 mångdubblades antalet patienter som fick läggas in

med psykisk ohälsa kopplat till alkohol (från 36 000 till 86 000). Enligt Myanmar's Hälsoministerium ökade alkoholkonsumtionen i landet med 250 procent under dessa år. Med ökad alkoholkonsumtion kommer också fler fall av misshandel, främst av kvinnor och barn.

Myanmar saknar central alkoholpolitik, och även om alkohol officiellt bara får säljas av butiker med licens så finns ingen egentlig ålderskontroll. Saw Har Ley Htoo och Naw Sir Moo Htoo

”Vi är bara kvinnor i kvinnogruppen, men ärligt talat så är det bara kvinnor i mansgruppen också.”

New Ehegey Paw

(som inte är släkt), är båda 14 år och går i skolan i byn Kyu Daw som ligger några kilometer nedåt kusten från Poe Lang. De säger att det är lätt för unga att köpa alkohol när de vill fira jul eller nyår. Alkoholbutiken ligger i grannbyn, bara några hundra meter bort.

– Om affärsägaren känner dina föräldrar så kanske de berättar att du varit där, men vem som helst kan köpa, säger Naw Sir Moo Htoo.

När fiskarna i Poe Lang säljer sin fångst är det vanligt att de får alkohol som en premie för större fångster.

– Det är ett bra sätt för företagen att få in mer fisk från byborna. Och fiskarna säger att de dricker för att det är kallt att dyka efter fisk. Det är deras ursäkt i alla fall, säger Saw Doo Nay, från byns alkohol-interventionskommitté.

I en så pass liten by som Poe Lang känner de flesta varandra och många problem kan lösas ansikte mot ansikte. Bland annat har man skapat en alkohol-interventionskommitté som kan samla byn och försöka nå konsensus om hur man ska handskas med problem. Genom den har man kommit fram till straff för den som blir full och orsakar problem – en bot på 120 kronor.

– Det har lett till mindre våld och färre motorcykelolyckor. De som dricker är rädda för att få böter, säger Saw Doo Nay. ✕

➕ Läs fler reportage om IOGT-NTO-rörelsens arbete i Sydostasien på <https://accentmagasin.se/tema/rosea/>

Foto: Nathalie C. Andersson/Ulrica Ambjörn

”Vi måste våga prata om arvodering”

Viveca Aldebert, avgående distriktsordförande, vill lyfta frågan om arvodering av förtroendevalda.

Covid 19 – Det har varit ett toppenuppdrag, och jag vill egentligen inte sluta. Men jag förlorar för mycket ekonomiskt, säger Viveca Aldebert, som varit distriktsordförande i Kalmar de senaste fyra åren, och ledamot i styrelsen fem år.

Till vardags arbetar hon inom äldreomsorgen. Det är ett jobb med oregelbundna arbetstider, och när hon haft en ledig dag i veckan, har hon oftast fått lägga den tiden på det ideella arbetet. Ibland har hon också tagit tjänstledigt (utan lön) eller semester för att hinna med.

– Det är inte alltid självklart att min arbetsgivare kan ge tjänstledigt, och då måste jag ta av mina semesterdagar. Ordförandeposten för ett distrikt kräver sin person, och det kommer att krävas ännu mer när distrikten blir större, säger hon.

IOGT-NTO går nu från 23 distrikt till 8. I samband med det anser Viveca Aldebert att rörelsen måste börja diskutera arvodering av förtroendevalda.

– Man måste tänka på att det är nya tider nu och våga prata om ersättning. Visst, det är ett ideellt uppdrag, men det kräver så mycket tid. Om vi ska få in alla typer av människor i rörelsen, som vi vill – studerande, skiftarbetande, och så vidare – då måste vi börja prata arvodering.

Viveca Aldebert vill att människor ska fortsätta engagera sig i IOGT-NTO och våga ta förtroendeuppdrag.

– Och om man är med i en IOGT-NTO-styrelse ska man vara stolt, för det är ett fantastiskt uppdrag, där man verkligen kan påverka om man vill. Vi ska vara stolta över det vi gör.

Emelie Svensson

Nya bud för årsmöten

Covid 19 Många årsmöten i IOGT-NTO skjuts upp på grund av smittorisk. Distrikten tacklar problemet på olika sätt.

– Vi har för avsikt att genomföra mötet som planerat, men på distans. Det får dock inte kräva att alla har egen uppkoppling, säger Jan-Ove Ragnarsson, ordförande i interimstyrelsen för distrikt Sydost.

Förhoppningen är att några kan träffas och dela dator. Han räknar med att det blir fokus på det formella.

Gävle Dala har istället beslutat att skjuta upp mötet.

– Vi beslöt att ta det senare i höst. Många medlemmar är äldre. När de uppmanas av myndigheterna att hålla sig hemma kan inte vi kalla till möte, säger Ann Borres Back, ordförande i interimstyrelsen.

Eva Ekeröth

Fler nyktra scouter

NSF Plus 11 medlemmar. Så ser det ut när Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF, summerar 2019 och därmed är en nedåtgående trend bruten.

Emelie Svensson

”Vi har nio får och höns,
så det finns att göra”

Medlemmen Alvar Eriksson

Du har varit ordförande i IOGT-NTO Hammarö i 70 år. Hur kommer det sig?

– Det är väl bekvämlighet på årsmötet antar jag. Jag blev ordförande när jag var 16. Föreningen var i en sådan situation att det inte fanns så många att välja på. Sedan har det gått både upp och ned, men hela tiden har vi haft bra medlemmar och ett bra arbetslag i styrelsen. Det har verkligen inte varit ett enmansarbete. Men någon gång måste det ta slut. Man kan inte förnya sig hur länge som helst, men det har varit spännande år.

Vad har varit roligast?

– Det är svårt att gradera. Vi har haft många bra fester och arrangemang där vi också fått med oss bygden. Det är viktigt att man inte isolerar sig som förening.

I Hammarö fanns en föreläsningförening som skulle läggas ner. Då tog vi över och ordnar föreläsningar inom alla möjliga intressanta områden.

Utbytet med andra föreningar runt omkring och med distriktet hör också till det bästa. Men det blir ju svårare nu när halva Sverige utgör distriktet.

Hur känns det att sluta?

– Det känns rätt lagomt. De år jag har kvar tänker jag att jag kan trappa ner och inte ha så mycket ansvar. Vi har nio får och höns här hemma, så det finns att göra ändå. Jag har fått en bra efterträdare. Det är viktigt för mig. Jag har mina rötter här. Farsan var ju med och startade den här föreningen.

Och jag kommer att fortsätta att vara engagerad och gå på möten.

Text: Eva Ekeröth Foto: Roger Borgelid

Ålder: 86 år. **Bor:** Värmskog. **Gör:** Avgår som ordförande i Hammarö efter 70 år. **Familj:** Frun Christina, som han träffade i rörelsen, och två döttrar. **Övrigt:** Avgår även som ordförande för Hammarö fiskeriförening där han suttit ungefär lika länge. Men fortsätter med får.

Foto: Lotta Stjernfeldt

Hallå där:
Anna Eriksson

1 Du tillträder som rektor för IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare den 1 juni. Du har varit SFI-lärare, rektor och skolchef. Du säger att folkhögskolornas sätt att undervisa på lockar dig?

– Jag tror mycket på det relationella, nära lärandet, där man skapar ett sammanhang. I vanlig skola kan jag uppleva att det är för stort fokus på målet, men inte resan dit. Vi ska lära ut, inte bara producera betyg.

– På folkhögskolan finns en social inriktning där det inte bara är prestationsinriktat. Det skapar mer nära band mellan elev och lärare.

2 Vad ser du, som själv är nykterist, för fördelar med Tollares profil?

– Den nyktra profilen skapar en god miljö och bra förutsättningar. Det ger möjlighet för elever att tänka till.

3 På fritiden är du biodlare, stickar, syr kläder, och ritat mönster.

– Eftersom mitt jobb är mycket siffror och papper gillar jag att göra något avkopplande som också hjälper mig tänka klart. När jag syr i min ateljé faller många tankar som rör verksamhetsbeslut och skolledarskap på plats.

Emelie Svensson

Tipsa Accent om personnyheter!
Mejla accent@iogt.se

Mohamad Hmidan tar unga under sina vingar

Han hjälper unga att göra egna kortfilmer för att öka medvetenheten om cannabis- och alkoholberoende.

Starka vingar Mohamad Hmidan kom som 19-åring till Sverige från Syrien för fem år sedan, och har varit medlem i IOGT-NTO-föreningen Starka Vingar i Ronneby i tre månader. Engagemanget i föreningen, tillsammans med utbildning inom vården, har fått honom att reflektera mer över missbruk och hur det påverkar människor psykiskt.

– När jag tittar på nyheterna om hur ungdomar missbrukar alkohol här, blir jag ledsen. Så jag tror att vi inom föräldralivet måste göra fler insatser när myndigheterna inte räcker till. Samhället isolerar missbrukare, fast de behöver hjälp, säger han.

Han fick idén att lyfta ämnet och låta ungdomar engagera sig lokalt. Han skrev ett manus och lärde sig det mesta via Youtube. Sedan bjöd han in unga i Ronneby, som tidigare inte var med i IOGT-NTO och som saknade erfarenhet av filmskapande, men som var intresserade av att skapa något tillsammans.

– Vi har många smarta ungdomar här i Sverige, men flera av dem måste bara få en chans. Här i Ronneby har vi ett litet arabiskt samhälle, så där hittade jag flera av dem som ville vara med, säger han och fortsätter:

– Äldre kanske tror att det är bra att sprida information genom papper, men jag tror det är bättre att låta unga skapa något, som film eller teater.

Arbetet med filmen var svårare än Mohamad Hmidan först kunnat ana, men nu ligger det sju minuter långa resultatet på Youtube.

Nästa steg är att låta gruppen växa och motivera fler att bidra med egna filmer eller idéer om teaterpjäser.

– Vi vill gå till skolor här i stan, visa filmen och förklara att de är välkomna att komma och hjälpa till. Jag hoppas vi kan göra skillnad, för jag vill att mina framtida barn ska växa upp i ett bättre samhälle, säger Mohamad Hmidan.

Emelie Svensson

Foto: Privat

Foto: Nathalie C. Andersson

Accentpodden avsnitt 33: Biståndet

”Alkohol ligger lite som en fråga i kanten, men den börjar krypa in i agendan.”

Jens Rosbäck, chef för IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete intervjuas i det senaste avsnittet av Accentpodden om alkohols roll inom biståndsarbete och hur IOGT-NTO:s biståndsarbete bedrivs.

🔊 Du hittar alla avsnitt av Accentpodden på accentmagasin.se/podcast

Ludde lär fler tala med barn om beroende

Junis Förra våren lanse-
rade Junis utbildnings-
materialet Ludde – om en
liten hund vars husse har
alkoholproblem. Tanken
var att vuxna skulle kunna
använda det som ett verk-
tyg för att få yngre barn
att sätta ord på sina kän-
slor och prata om alkohol
och missbruk.

Sedan dess har 300
vuxna utbildats i materi-
alet, som också har utvid-
gats. Ludde-underlaget
kommer ursprungligen

från Schweiz, och nu har
man hunnit översätta
ytterligare fyra berätt-
telser till svenska; bland
annat om när husse glöm-
mer bort Luddes första
dag på hunddagis.

I handboken som vän-
der sig till vuxna har Junis
också lagt till fler perspek-
tiv, för den som arbetar
inom skola/förskola och
för de som jobbar med
socialt och hälsofrämjan-
de arbete – samt för de
inom ideellt föreningsliv.

– Först skulle Ludde
lanseras till lärare och
förskolelärare fram-
förallt, men nu har vi
breddat målgruppen och
har träffat även social-
sekreterare, kuratorer,
skolsköterskor och BVC,
stödverksamheter och
ideella som möter barn
i sina verksamheter. Vi
har även varit i Vasa i Fin-
land med Ludde, säger
projektledaren Gabriella
Degerfält Hygrell.

Emelie Svensson

Diplom för långt medlemsskap

85 år Solvig Karlsson,
Mönsterås.
Stina Jönsson, Solglimten.
Lars Andersson, Umeå.

80 år Göta Wikström,
Umeå.

75 år Gunnar Karlsson
och Lennart
Västeräng, Friska viljor.
Stina Jönsson, Solglimten.
Lars Andersson, Umeå.

70 år Kersti Sjöberg,
Hem och hård.
Ingvar Svennerlind, Salem.
Lars Karlsson, direktansluten.
Bertil Karlsson, Mönsterås.

Personnytt

På nya jobb Katariina
Groth är ny ekonomichef
på IOGT-NTO.

Anna Eriksson tillträder
som rektor för IOGT-NTO:s
folkhögskola Tollare den 1
juni (se intervju här intill).

Louise Ricknert är vikari-
erande generalsekreterare
för Nykterhetsrörelsens
scoutförbund.

Farida al-Abani är ny gene-
ralsekreterare för Svenska
sällskapet för nykterhet och
folkuppföstran.

Utmärkelser

Junis har delat ut utmärkel-
sen Årets trotjänare 2020
till Junis-ledaren Karin
Samuelsson, verksam
i Stockholms distrikt.

Jenny Bolting har utsetts
till Årets ledare 2020 av
Junis Skåne.

Demokratifika hos Blå linjen

Hur skriver man en motion till årsmötet? De som var på demokratifika vet.

IOGT-NTO Bulle och demokrati blev nyligen en lyckad kombo när IOGT-NTO-föreningen Blå Linjen i Spånga/Sundbyberg tog initiativ till en demokratifika. Syftet var att öka medlemmars medvetenhet om hur man bäst påverkar. Eftersom föreningens årsmöte var på gång, valde de att anordna en fika med en utbildande twist för sina medlemmar.

– Vi ville se till att fler lär sig mer om processen: Vem får rösta? Vem får lägga förslag? Skriva motion? Alla har inte den kunskapen från början, så vi ville göra något för dem, säger medlemmen Tobias Tengström.

Ett tiotal personer dök upp på fikaten, där de luttrade årsmötesråvarorna skulle lära upp de mindre erfarna.

– Vi fick till bra diskussioner och kände att folk gick därifrån med mer förståelse för processen, som: hur ombud fungerar, vad en motion är och syftet med den, säger Tobias Tengström.

Även förra året genomförde Blå linjen en demokratifika inför stundande årsmöte med lyckat resultat. Just nu är inga fler demokratifikor planerade i kalendern – men nästa år återkommer den med stor sannolikhet igen.

– Så att alla ska få chans att ha samma utgångspunkt vid årsmötet och förstår vad som händer. Det är viktigt att ha aktiva diskussioner om demokrati, eftersom det är en av IOGT-NTO:s grundpelare. De flesta medlemmar har koll på nykterhetsdelen, men demokratin är verkligen också en viktig del i organisationen, säger Tobias Tengström.

Emelie Svensson

Foto: Maria Zaltzewsky Rundgren, Kalle Andersson

Tobias Tengström, Blå linjen.

Accent nr 4/2010 Numrets tema är alkovåld, om kopplingen mellan alkohol och våld. Naturfotografen Brutus Östling berättar om varför han slutat dricka alkohol, och Linda Tjälldén (idag generalsekreterare i Junis) intervjuas under rubriken Medlemmen (i Ånge UNF).

Ulrica Ambjörn

44

Så många nya IOGT-NTO-föreningar startades 2019.

Dock minskade antalet medlemmar med 590, till totalt 25 972.

Samling mot narkotika

Narkotikapolitiskt center NPC fyllde ett år i februari. Antalet medlemmar har ökat från 7 till 13 organisationer, och nu kraftsamlar man med fler rapporter, nyhetsbrev och utbildning av föreläsare. Medlemsorganisationer förutom IOGT-NTO är Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet, NBV, Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, Sveriges Blåbandsungdom, SBU, Svenska Sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, Sveriges landsråd för alkohol- och narkotikafrågor, SLAN, Blå Bandet, LP-verksamheten, Föräldraföreningen mot narkotika, FMN, Kriminellas revansch i samhället, KRIS, Svenska frisksportförbundet, Frisksportens ungdomsförbund, samt Nordiska godtemplarrådet, NGR.

Emelie Svensson

Växjös afghanska hazarer firar nouroz i IOGT-NTO:s lokaler på Vattentorget i Växjö 2019.

”Berikande på alla sätt”

Många ensamkommande unga dras in i drog-handeln i Sverige visar en ny rapport. IOGT-NTO-föreningen Visol försöker göra skillnad.

Av en färsk rapport från Röda korset framgår att civilsamhällets insatser är avgörande för ensamkommandes integration i samhället. Varje vecka är det språkcafé i IOGT-NTO:s hus på Vattentorget i Växjö. Andra får hjälp med läxor och det bjuds på fika. Under 2019 brukade 10–15 ensamkommande ungdomar dyka upp på träffarna. Lena Johansson, sekreterare i Visol, är en av dem som haft hand om aktiviteten.

– Det har varit berikande på alla sätt. Kanske kan vi göra lite nytta i samhället, men också värva nya medlemmar. Vi måste vara medmänniskor som engagerar oss och ser andra människor, säger hon.

Flera av Visols medlemmar har även unga ensamkommande boende hemma hos sig, och en del av ungdomarna har svenska faddrar. Föreningen har också ordnat fler aktiviteter än språkcaféet

för integrationens skull; som att lära en grupp cykla eller skogsutflykter. Andra får hjälp att ta svenskt körkort.

Röda Korsets rapport visar att just sådana insatser från civilsamhället är avgörande för att förbättra ensamkommande ungdomars situation. Där konstateras också att missbruk av narkotika är ett av de vanligaste folkhälsoproblemen som drabbar unga asylsökande i Sverige, och att problematiken ofta ökar.

Lena Johansson

Foto: Jonas Ljungdahl

42 procent av de svarande i en enkätundersökning bland Röda kors-föreningar, säger att ungdomarna utnyttjas i droghandeln. Psykisk ohälsa, utsatthet och oro över boendesituationen tros vara några av orsakerna

till att många exploateras i olika typer av kriminell verksamhet.

Röda Korset slår också fast att det finns ett glapp i ansvarsfördelning mellan stat, kommuner och myndigheter, och därför faller en stor del av ansvaret på civilsamhället:

”Om civilsamhället inte får ekonomiska förutsättningar för att säkerställa befintliga insatser som boenden, materiellt stöd och sociala verksamheter kommer tillvaron för de ensamkommande ungdomarna att bli mycket svår.”

Lena Johansson har med egna ögon kunnat se att IOGT-NTO-föreningens insatser är avgörande. Hon säger att det också finns intresse från en lokal förening för afghanska hazarer att starta en UNF-förening, just för att man är orolig över hur många utnyttjas i droghandeln.

Själv hjälper hon till med läxläsning ibland:

– Det är givande, exempelvis när de har uppgifter i samhällskunskap med saker de ska ta reda på om svenska samhället. Bara häromdagen insåg jag även hur svårt det svenska språket kan vara, som när vi skulle böja adjektiv; stor-större-störst. Det är knappt en själv kan ibland – hur ska de då veta? ☺

Emelie Svensson

Brobyggaren Nina
Lundberg är själv rom
och bär traditionella
finskromska kläder.

”Fler självmedicinerar”

Självmedicinering och missbruk har ökat bland romska kvinnor, och dessutom gått ner i åldrarna. Det säger Nina Lundberg, romsk brobyggare i Stockholm stad.

TEXT Karin Skoglund FOTO Per Kristiansen

Nina Lundberg, som möter många romska kvinnor i sitt arbete, säger att det är mycket vanligt med självmedicinering. Inte bara av mediciner utan av olika former av droger, som amfetamin, heroin och även subutex. Drogerna tas mot stress, för att slappna av, och för att minska oro och ångest.

Att föra statistik på etnisk grund är olagligt i Sverige, och det finns därför ingen statistik som stödjer Nina Lundbergs uppfattning. Hon hänvisar dock även till kollegor, och menar att många romer delar problembilden för romska kvinnor med självmedicinering och missbruk.

Nina Lundberg är själv rom och bär traditionella finskromska kläder. Hennes arbetsplats är Jobbtorg Stockholm, en kommunal verksamhet för personer som är arbetslösa och får försörjningsstöd. I sex år har hon varit en länk mellan romer och handläggare i kommunen.

På väggen i hennes kontorsrum i stadsdelen Farsta i södra Stockholm hänger en affisch med nationella minoriteters rättigheter och ett foto från den romska brobygggarutbildningen på Södertörns högskola. På Jobbtorget får besökarna hjälp att hitta praktik, börja studera och hitta ett arbete. Varje vecka träffar Nina Lundberg romska kvinnor där hon misstänker självmedicinering.

– Jag känner igen rastlösheten och deras beteende. Jag kan se på pupillerna om de tagit en dämpande eller en uppgivande drog. Många äter någon form av dämpande medicin, till exempel sömntabletter, ångestdämpande eller smärtstillande, säger hon.

Det är lätt att få tag på tabletter och droger och uppgivenheten bland romer är stor, enligt henne. Det handlar om fattigdom, bidragsberoende och bristande framtidstro. Nina Lundberg citerar som exempel en ung romsk kvinna med

tablettmissbruk – ”Jag älskar det här tillståndet. Jag kan slappna av, mår bra och behöver inte tänka”.

– De bryr sig inte om riskerna. Många saknar sysselsättning och inkomst och det är svårt att bygga upp en vardag med arbete, utbildning och bostad, då inget riktigt löser sig, säger hon.

Nina Lundberg och hennes kollegor hjälper ofta till i ärenden som handlar om omhändertagande av barn, en vanlig konsekvens av ett pågående missbruk.

– När barn blir omhändertagna och familjer splittras känner många romska kvinnor att de inte har något mer kvar att förlora. Romska barn omplaceras ofta utanför sitt romska sammanhang och får inte rätten till sitt språk och sin kultur.

En lösning som kan motivera romska kvinnor att sluta missbruka är att placera mammor och barn tillsammans på ett jourboende. Men enligt Nina Lundbergs erfarenhet är det svårt att få en behandlingsplats.

Hon önskar sig att kommunens handläggare efterfrågar brobyggarnas kompetens i ett tidigare skede.

– Tyvärr arbetar vi mycket med att släcka bränder. Det blir missförstånd mellan handläggare och romer. Det finns fördomar och diskriminering mot romer – och okunskap från romer om hur myndigheter jobbar. Tyvärr kommer vi många gånger in i ett ärende alldeles för sent.

Misstron mot myndigheter bland romer är stor. Diskriminering och antiziganism (förutfattade åsikter om romer) är en del av romernas historia som består av tvångssteriliseringar, avvisningar, nekad skolgång, avsaknad av bostad, påtvingad

”Romer behöver som alla andra aktiviteter, gemenskap och en sysselsättning som skapar framtidstro.”

Nina Lundberg

assimilation och rasbiologiska undersökningar. Strukturell diskriminering och antiziganism är fortfarande ett stort problem och steget att söka hjälp hos myndigheter är stort.

– Romer är rädda för att bli utsatta för diskriminering. De känner sig inte välkomna och är oroliga för dåligt bemötande och fördomar.

Det är fortfarande tabu med missbruk i den romska gruppen och många försöker dölja det, ändå är det välkänt menar Nina Lundberg. Romer är mer individualiserade idag och tar inte hjälp av varandra utanför kärnfamiljen som de gjorde förut, säger hon och fortsätter:

◀ På besök i en syateljé i Fagersjö, som bland andra en romsk förening använder.

▶ Romska brobyggare med kulturell kompetens är avgörande för att förbättra villkoren för romer, menar Nina Lundberg.

Kvinnornas familjer mådde bättre och barnen hade högre närvaro i skolan. Idag, några år senare, är flera av deltagarna utan arbete och får försörjningsstöd från kommunen.

– Det är för mycket som görs i projektform, vi måste tänka långsiktigt. Enda sättet är att jobba med individuella lösningar för individen, att coacha och motivera. Romer behöver som alla andra aktiviteter, gemenskap och en sysselsättning som skapar framtidstro.

Nina Lundberg menar att det finns stöd för särskilda satsningar för romer. Exempel på det är regeringens strategi för romsk inkludering, och den lagstiftning som finns för romer utifrån deras status som nationell minoritet.

– Vi måste arbeta med särlösningar för romer under en kortare period så att gruppen får samma rättigheter och möjligheter som andra, så ser det inte ut idag. Det behövs mer operativa insatser som romer själva är med och utformar.

Därför är romska brobyggare med kulturell kompetens avgörande för att förbättra villkoren för romer, anser hon.

– Vårt, brobyggarnas, arbete har gjort stor skillnad. Vi har hjälpt många splittrade familjer och stöttat många till studier och arbete. 🌱

BROBYGGARE & INKLUDERING

- ▶ Romska brobyggare har romsk språk- och kulturkompetens, och fungerar som en länk mellan enskilda individer och offentlig verksamhet. I Stockholms stad finns sex anställda brobyggare.
- ▶ Skolverket och Socialstyrelsen har under 2016–2019 utbildad brobyggare som är verksamma inom förskola, skola, socialtjänst och arbetsmarknad.
- ▶ Strategin för romsk inkludering från 2012 har som mål att den rom som år 2032 fyller 20 år ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Fokusområden i strategin är rätten till bästa möjliga hälsa, social omsorg och trygghet, rätten till utbildning, arbete, bostad, språk, kultur samt föreningsfrihet.
- ▶ Romska flickor och kvinnor har sämre hälsa jämfört med den kvinnliga befolkningen i stort, enligt en studie från 2015 av Folkhälsomyndigheten.
- ▶ Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ger nationella minoriteter rätt till sitt språk, kultur och delaktighet i frågor som berör en som nationell minoritet.
Källa: Regeringens hemsida
- ▶ Antiziganism är den särskilda rasism som drabbar romer. Antiziganism har sin grund i negativa och stereotypa föreställningar om romer som grupp.
Källa: Kommissionen mot antiziganism

– Missbruk normaliseras och det är inget som leder till uteslutning ur den romska gruppen. Förr var romer noga med att inte göra saker som kunde skada familjens rykte och heder.

Stockholms stad anordnade 2016 en lyckad köksutbildning för tjejer och kvinnor i samarbete med föreningen Skyddsvärnet (en Non-profit organisation som sedan 1910 förebygger social utslagning och skapar bättre förutsättningar för människor i samhället).

En majoritet av deltagarna fick efter utbildningen en praktik eller visstidsanställning i kommunen. Utbildningen var för många ett sätt att hålla huvudet ovanför vattenytan och gav framtidstro.

Det är i krisen vi provas

Utanför mitt kontorsfönster skiner solen från en blå himmel. Vardagsjämningen är passerad, vilket innebär att den ljusa delen av dygnet nu är längre än den mörka. Ändå ligger en ödesmättad stämning och den framtida ovissheten som en våt filt över vårt land. Covid-19, eller Coronaviruset som vi säger i dagligt tal, har satt hela världen i ett slags pausläge. Allt för att hindra en okontrollerad smittspridning för att samhällsbärande funktioner ska hinna med. Omfattningen av de i huvudsak förebyggande åtgärderna vi nu gör, och hur länge det kommer att pågå, vet vi inte. I bästa fall kommer det värsta att vara över när denna krönika går i tryck – även om ingen tror att det är möjligt.

Det enda vi kan vara säkra på är att det kommer påverka oss alla under lång tid framöver. Även IOGT-NTO och övriga rörelsen påverkas, något som vi redan sett effekterna av: inställda distriktsårsmöten, avbokade uthyrningar i våra lokaler, pausad föreningsverksamhet, och att vår för verksamheten så viktiga personal nu jobbar på distans. Men det är i kriser och svåra stunder som vi provas, och det är då som de finaste delarna i det

som genomsyrar vårt IOGT-NTO kommer fram genom praktisk handling. Inte minst solidariteten gentemot våra medmänniskor och det samhälle vi lever i. Vi har under vår långa historia aktivt varit med och skapat förutsättningar för den välfärd vi har idag. Den som nu är satt i gungning. Men det är i tider som dessa vi samlar oss, lyssnar på myndigheternas rekommendationer och agerar på de sätt vi kan – för allas bästa.

Jag ser redan hur vi runt om i landet ställer om vår verksamhet, och hur vi tar hand om varandra, våra medlemmar, och om övriga som brukar delta i vår nyktra gemenskap. Hur vi, när det inte är praktiskt möjligt att ses fysiskt, istället håller kontakten med varandra genom telefon, mejl och sociala medier. Hur vi hjälper varandra med att handla eller uträtta andra ärenden. Hur vi enskilt och i samverkan med andra föreningar och organisationer bidrar med det vi kan. Om vi hjälps åt, håller huvudet kallt, hjärtat varmt och händerna rena, så tar vi oss igenom även denna kris och kommer också att gå starkare ur den.

Johnny Mostacero

"Om vi hjälps åt så tar vi oss igenom även denna kris och kommer också att gå starkare ur den."

Johnny väljer

För våra distriktsordföranden och deras styrelser. Som i en tid som denna, när allt radikalt förändras, jobbar ännu hårdare för att få det att fungera.

De kriminella element som utnyttjar vår tillit till varandra och lurar dem som nu är mest utsatta och i störst behov av hjälp.

Ett enkelt sätt att bidra till IOGT-NTO:s verksamhet är att bli prenumerant hos Miljonlotteriet.se. Blir du det via din förening så får också den ett bidrag.

FÖLJ JOHNNY
Facebook: Johnny Mostacero
Instagram: @johnnymostacero
Twitter: @JohnnyMostacero

Ludde

**– en hjälp att prata
med barn om vuxna
som dricker för mycket**

Nu i Sverige

I Skottland används
Luddematerialet i över
350 skolor. Junis har ut-
vecklat en svensk version.

Lekfullt material

Materialet är lekfullt och hjälper
alla barn oavsett egna erfaren-
heter att prata om vuxna som
dricker för mycket.

***"Jag förstod att det inte är Luddes fel
att husse dricker för mycket alkohol"***

John, 8 år

Kostnadsfri utbildning

Du som vill göra positiv skillnad för barn – gå en
kostnadsfri utbildning och använd Ludde-materialet!
Mer info på www.junis.se/ludde.

Ludde som gosedjur

Innehåll: Boken om Ludde, fyra kortare berättelser,
Ludde som gosedjur, handbok med övningar och
känslkort samt trycka om-kort. Köp för 200 kr.

HEJ MEDLEM

Den här gången ser informationssidorna lite annorlunda ut, men i nästa nummer av Accent blir allt som vanligt igen.

KALENDARIUM

MAJ

15

Utbildning för nya distriktsledare

Senarelagd – med start 13/11

18

Folknykterhetens vecka

Tema: "Alkohol, graviditet och spädbarns hälsa". Vi jobbar med drog-politiskt arbete och nu kommer Verktygslådan till användning.

JUNI

1

Sommarens värvningskampanj för medlemmar

Alla kan värva en ny medlem.

25

Engagemangsfestival

En festlig och ideologisk festival för oss medlemmar. Plats: Tollare Folkhögskola, Nacka. T o m 28 juni.

Se hela kalendern på hemsidan: www.iogt.se/event/

INFORMATION OM IOGT-NTO PÅ OLIKA SPRÅK

Nu finns kortfattad information om IOGT-NTO på svenska, engelska, arabiska, somaliska, tigrinska och persiska.

Läs mer på iogt.se/medlemssidor/

FINANSIERINGSTIPS

Kolla in tips och idéer för hur föreningar kan finansiera sin verksamhet eller fastighet:

iogt.se/medlemssidor/finansieringstips-for-foreningar/

Som medlem i IOGT-NTO-rörelsen finns ett antal stipendier att söka:

iogt.se/medlemssidor/stipendier-och-fonder/

HÅLL KONTAKT

Huvudkontor

Besöksadress:
Gammelgårdsvägen 38,
Stora Essingen

Postadress: Box 12825,
112 97 Stockholm

Faktureringsadress:
Box 12132,
102 24 Stockholm

Leveransadress:
Gammelgårdsvägen 42,
112 64 Stockholm

Telefon: 08-672 60 00

E-post: info@iogt.se

E-post Medlems-
och givar-service:
medlemsservice@iogt.se

Ändra dina kontaktuppgifter

Vill du ändra eller uppdatera dina kontaktuppgifter? Kontakta Medlems- och givar-service, enklast genom ett mejl till medlemsservice@iogt.se

Följ oss i sociala medier

facebook.com/iogtnto

Twitter: [@iogtnto](https://twitter.com/iogtnto)

WENDLSBERG – ALLA MÖJLIGHETERS SKOLA!

På Wendelsberg utbildar vi världsförbättrare och livsnjutare. En tid på Wendelsberg ger förutom kunskaper, behörigheter och färdigheter också goda minnen och kamratskap som räcker livet ut. Här blandas en ungdomlig och livlig atmosfär med en miljö och arkitektur med anor från förra sekelskiftet. Skolan ligger i en stillsam och idyllisk miljö ett stenkast från det pulserande storstadslivet i Göteborg. Wendelsberg har ett stort och omtäckt internat för dig som behöver boende eller vill få ut lite mer än det rent studiemässiga. Vällagad mat ingår tre gånger om dagen måndag till fredag.

Allmän kurs

För dig som behöver fullfölja dina gymnasiestudier och få behörighet för högre studier på högskola eller universitet. Behöver du särskilda behörigheter för att kunna söka till specialutbildningar, kan Wendelsberg oftast tillgodose dina önskemål om sådana studier. Du läser 1–3 år beroende på vad du har med dig sedan tidigare.

Wendelsbergs skolscen

Skolscenen är både en kvalificerad teater/musikalutbildning och en arbetande teater. På skolscenen utbildar vi dig för ett kommande yrkesliv inom teater eller musikal. Utbildningarna är tvååriga. Efter två år kan du söka till ett tredje år – Produktionsåret.

Lärarassistent – ett nytt yrke

Den svenska skolan är i stort behov av förstärkta resurser bland annat genom fler lärarassistenter. Lärarassistent är ett helt nytt yrke som efterfrågas och behövs. Wendelsbergs utbildning är ettårig och innehåller ca 8 veckors praktik i skolans värld.

Välkommen att söka till höstens kurser! För mer information och anmälningar: www.wendelsberg.se

HÖSTENS UTBILDNINGSRESA: TALLINN 7–11 OKTOBER

Varje år organiserar IOGT-NTO en utbildningsresa där medlemmar får chansen att ta del av ett annat lands normer, förhållningssätt och utmaningar kring alkohol. I år tar vi båten till Tallinn, träffar olika organisationer och får ta del av vad staden har att erbjuda. I samarbete med NORDAN – Nordic Alcohol and Drug Policy Network. Till denna resa kan du använda dina värvningspremier.

Cirka pris 4 500 kr eller 15 värvningspremier för plats i dubbelrum. Enkelrums- tillägg för hela resan är 2 100 kr eller 7 premier.

I detta ingår resa från Stockholm, boende i dubbelrum/delad hytt och halvpension.

För mer information och anmälningar: iogt.se/event/utbildningsresa

IGGISEN – MEDLEMSUTBILDNING

IOGT-NTO är inte vilken organisation som helst. Vi vill göra världen bättre genom att göra den mer demokratisk, solidarisk och nykter. För att våra medlemmar ska känna sig trygga i sitt medlemskap, kunna argumentera och ta del av vad IOGT-NTO har att erbjuda finns denna utbildning.

Iggisen hittar du på iogt.se/medlemssidor/kurser

DIGGISEN

Diggisen är IOGT-NTO:s nya digitala introduktionsutbildning. Denna kommer att skickas ut till alla nya medlemmar för att presentera vad IOGT-NTO står för, jobbar med och vill framtåt.

Diggisen hittar du på iogt.se/medlemssidor/kurser

En egen
insamling
skapar nya
möjligheter

Samla in pengar till er förening!

Nu kan ni som IOGT-NTO-förening starta en egen insamling och öronmärka intäkterna för er egen verksamhet*. Använd IOGT-NTO-rörelsens smidiga insamlingsverktyg och sätt upp era egna mål: vilken fantastisk verksamhet drömmer just ni i er förening om att kunna genomföra?

All information för att ni enkelt ska komma igång med er insamling hittar ni på:

iogtntororelsen.se/forening

Scanna koden med din
mobil för att komma
direkt till sidan.

